

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 1 april justerades.

§ 2 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Juno Blom* (L) avsagt sig uppdraget som suppleant i justitieutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Liberalernas partigrupp anmält Juno Blom som ledamot i justitieutskottet och Johan Pehrson som suppleant i justitieutskottet.

Talmannen förklarade valda till

ledamot i justitieutskottet
Juno Blom (L)

suppleant i justitieutskottet
Johan Pehrson (L)

§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2021/22:457

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:457 Kravaller i svenska städer
av Tobias Andersson (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.
Interpellationen kommer att besvaras den 13 maj 2022.
Stockholm den 21 april 2022
Justitiedepartementet
Morgan Johansson (S)
Enligt uppdrag
Jenny Kvarnholt
Expeditionschef

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2021/22:4528 och 4622 till trafikutskottet

*Svar på
interpellationer*

§ 6 Svar på interpellation 2021/22:373 om säkerställande av att barn kommer till tals i frågor om vårdnad, boende och umgänge

Anf. 1 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):
Herr talman! Martina Johansson har frågat mig vad jag avser att göra för att domstolarna ska öka sin kompetens inom området barns rättigheter att komma till tals. Hon har även frågat mig vad jag avser att göra för att barn, i enlighet med barnkonventionen, ska bli mer delaktiga och komma till tals. Vidare har hon frågat mig vad jag avser att göra för att öka systematiken och användandet av enhetliga metoder för att säkerställa att barns rättigheter tas till vara i vårdnadsmål.

Det är mycket viktigt att barnets bästa sätts främst när frågor om vårdnad, boende och umgänge avgörs. Barn ska skyddas mot våld och annan kränkande behandling, och varje barn ska ges möjlighet att vara delaktigt i frågor som rör honom eller henne.

Regeringen arbetar kontinuerligt med att stärka barnrättsperspektivet i vårdnadstvister. Förra året infördes ny lagstiftning som stärker barnets rätt till information och att komma till tals. Lagstiftningen innebär att fler och yngre barn ges möjlighet att delta i förfarandet. För att stärka barnets delaktighet infördes även en möjlighet för socialnämnden att höra ett barn i frågor om vårdnad, boende och umgänge utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande. Regeringen beslutade även nyligen om en proposition med förslag om att öka barns rättssäkerhet i internationella familjemål. Min förhoppning är att dessa lagändringar innebär ett ökat stöd och förbättrat beslutsunderlag vid tillämpning av lagstiftningen.

Regeringen tillsatte också förra året en utredning som bland annat ska överväga hur skyddet för barnet kan stärkas när det uppkommer frågor om umgänge med en förälder som har utövat våld eller gjort sig skyldig till någon annan allvarlig kränkning. Uppdraget ska redovisas i december i år.

Regeringen gav vidare förra året ett uppdrag till Jämställdhetsmyndigheten att genomföra en kartläggning av domar för att få en ökad kunskap om hur uppgifter om övergrepp behandlas i mål om vårdnad, boende eller

umgänge. Den rapport som Jämställdhetsmyndigheten nu har lämnat blir ett viktigt underlag för den pågående utredningen och regeringens fortsatta arbete med att stärka barns rättigheter.

Prot. 2021/22:101
22 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 2 MARTINA JOHANSSON (C):

Herr talman! Tack, Morgan Johansson, för svaret! Det är ett svar som innehåller några av de förbättringar som faktiskt har skett på området barns rättigheter det senaste året, bland annat, som ministern nämner, rätten till information och samtal utan vårdnadshavare liksom barns skydd i samband med internationella familjemål.

Jag tycker dock inte att det räcker. För att säkerställa barns rättigheter behöver vi ha mer krav på kunskap och användande av enhetliga metoder som baserar sig på olika typer av forskning både inom domstolen och socialtjänsten. Centerpartiet har lagt ett antal olika förslag på dessa områden i höstas och även tidigare som också syftar till att inte ens ha vårdnadsmålen i domstol – för vi vill inte ha dem där. Det bästa är ju om föräldrarna kan komma överens innan man ens behöver ta det till domstol. Det som gäller socialtjänsten direkt ligger dock inte under ministrarnas ansvarsområde.

Jag tycker ändå inte att ministern svarar på mina frågor i sitt första inlägg. Barnkonventionen har varit svensk lag i över två år. Domstolarna ska förhålla sig till den lagstiftning som vi har i Sverige. Eftersom barnkonventionen tydligt visar att barn har rätt att komma till tals och vara delaktiga skulle vi egentligen inte behöva göra de här förtydligandena i annan typ av lagstiftning.

Jag tror och är ganska övertygad om att mycket handlar om kunskap och arbetssätt inom många områden för att öka barns rättigheter och möjligheter. I den jämställdhetsrapport som lämnats – det är ju ganska länge sedan jag lämnade in interpellationen – visas just att barn inte kommer till tals. Det syns inte. Antingen syns det inte hur man har använt sig av det, eller så är det standardsvar.

Här skulle man kunna hänvisa till socialtjänsten och säga att den har det här ansvaret i sina utredningar. Men jag vill ändå hävda att domstolen har ett ansvar. Om domstolen ser att barnet inte har kommit till tals måste domstolen antingen be om en annan typ av utredning eller själva utreda och se till att delaktigheten faktiskt ökar. Barn och ungdomar måste nämligen få vara med och ge sin bild utan påverkan från andra vuxna, och det kan vi bara få genom att vi jobbar med kunskap och enhetliga metoder.

Vi vet genom flera olika rapporter att barn inte riktigt kommer till tals, till exempel den senaste som jag nämnde. Jag vet därför inte om det är fler utredningar och funderingar som behövs. Vi behöver verkstad nu!

Eftersom jag upplever att jag inte fick svar på mina frågor i interpellationen frågar jag återigen vad ministern avser att göra för att domstolarna ska öka sin kompetens inom området barns rättighet att komma till tals, vad han avser att göra för att barn, i enhetlighet med barnkonventionen, ska bli mer delaktiga och komma till tals och vad ministern tänker göra för att se över systematik och användandet av enhetliga metoder för att säkerställa barns rättigheter i vårdnadsmål.

Anf. 3 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Först vill jag säga att bekämpningen av våld och övergrepp mot barn är några av våra allra mest prioriterade frågor. En sådan bakgrund finns ofta när det handlar om vårdnadstvister.

Jag kan nämna några lagstiftningsändringar som vi har gjort i det här avseendet. Häromåret tog vi till exempel bort preskriptionstiden för sexuell övergrepp mot barn. Det gjorde vi för att markera att det inte ska spela någon roll hur lång tid som förflyter, utan man ska kunna ta en gärningsman långt in i framtiden. Gärningsmannen ska veta att det är så det förhåller sig: Begår man ett allvarligt övergrepp mot ett barn kan man komma att bli dömd för det långt, långt in i framtiden.

Vi införde också barnfridsbrottet förra året. Det var en jätteviktig förändring i det avseendet att om en man slår sin fru inför barnen begår han ett brott inte bara mot kvinnan utan också mot barnet. Polis och åklagare betraktar det som en väldigt stor förändring att man nu kommer åt de här övergreppen och det här våldet på ett annat sätt än man kunnat göra tidigare. Det innebär bland annat också att barnet blir ett självständigt brottsoffer och målsägande i processen och får rätt till ett bättre stöd plus faktiskt också kan få skadestånd av sin egen pappa. Barnfridsbrottet är alltså också en jättestor förändring.

Som ett led i den stora utbyggnaden av polisen har polisen också rekryterat över 350 utredare med särskilt fokus på brott med särskilt utsatta brottsoffer. Dessa brott är en del av det.

Jag pekade på de lagändringar som gjordes den 1 juli 2021. Det är bland annat ökade möjligheter för barn att komma till tals. Det handlar om yngre barn och i fler situationer än tidigare. Det är en viktig och färsk lagändring eftersom den ännu inte ens är ett år gammal. Numera finns också en möjlighet för socialtjänsten att höra barnet utan vårdnadshavarens samtycke. Det är också enormt viktigt för att hela bilden ska komma fram, så att en vårdnadshavare som kan vara en del av själva problemet inte kan stoppa information från barnet. Det är extremt viktigt.

Jag konstaterar att i den rapport från Jämställdhetsmyndigheten som Martina Johansson bygger interpellationen på har myndigheten gått igenom ett antal domar som ligger längre tillbaka i tiden, och i absolut huvudsak handlar det om domar som kom före lagändringarna. Jag hoppas lagändringarna från den 1 juli förra året får genomslag, så att det nu ser bättre ut helt enkelt. Jämställdhetsmyndighetens rapport bygger i huvudsak på domar som kom före lagändringen.

Jag pekar också på den utredning där vi såg över umgängesreglerna. Den frågan är viktig framöver när det gäller att stärka utsatta barns och kvinnors rättigheter. Min uppfattning är att en våldsam man är inte bara en dålig make utan också en dålig pappa, och det måste i framtiden komma till uttryck i prövningen av umgängesrätten. Där sker en översyn, och ett betänkande ska läggas fram i december i år.

Vi gör mycket på området, men det finns säkert ytterligare saker som vi behöver göra. Och jag för gärna en dialog med riksdagen i framtiden om detta.

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Visst är barnfridsbrott en viktig förändring, och Centerpartiet har varit med och drivit fram och gjort verklighet av lagändringen. Visst ska ett barn som bevittnar våld självklart betraktas som ett offer och vara sin egen person. Där är vi helt överens.

Låt mig backa tillbaka till vad ministern säger om att lagändringarna trädde i kraft efter de domar som Jämställdhetsmyndigheten har tittat på. Det är helt sant. Men barnkonventionen stipulerar fortfarande att barn ska ges rätt att komma till tals. Oavsett förändringen i lagstiftningen eller inte fanns detta stipulerat i barnkonventionen sedan tidigare.

Varför har jag återkommande under mina år i riksdagen tjatat om barns rätt att komma till tals och att det måste finnas enhetliga metoder i arbetet? Det är för att barn ska må bra. Barn är egna individer och de är inte någons egendom som kan användas i till exempel ett vårdnadsfall.

Det som händer om det inte finns ett bra arbete för att se till barns rättigheter är att ett barn inte får tillgång till båda sina föräldrar – vilket är lika fel – om bägge föräldrarna har omsorgsförmåga. Det är faktiskt också vad som händer i dag, det vill säga att barn tappar tillgången till en av sina föräldrar. Det sker på grund av att det inte finns tillräckligt bra metoder när vi dömer i frågorna. Det är för barnet lika hemsamt inför framtiden.

Jag återkommer till att det är metoderna vi måste jobba med och inte alltid lagstiftningen. I fråga om brottmål är det tydligt vad som krävs för att fälla någon. Det är inte lika tydligt vad som ska göras när vi pratar om vårdnadsfall. Det är klart att vi inte kan prata om fingeravtrycksbevis när vi pratar om vårdnadsfall, på det sätt man pratar om bevis på en kniv eller vid ett inbrott. Men det handlar om att komma så nära som möjligt.

Låt oss titta på exemplet barnintervjuer. I ett brottmål är det jättetydligt hur intervjuerna ska gå till. Det ska vara öppna frågor och tydliga metoder för att kunna referera till barnens svar. På det sättet kan man analysera och tala om vad man gör sin bedömning på. Motsvarande arbetssätt finns inte i hela landet inom den här typen av mål som avgörs i domstol. Det finns kommuner som är jätteduktiga på att jobba med barnintervjuer, men det sker inte i hela landet eftersom helheten inte finns. Då anser jag att det är domstolens ansvar, utifrån sitt perspektiv, att säkerställa barns rätt att komma till tals för att komma så nära som möjligt. Vi måste säkerställa barnets bästa i ett vårdnadsfall.

Herr talman! Jag återkommer till mina grundfrågor. Vad avser ministern att göra för att höja kompetensen, se till att det tas fram enhetliga metoder så att barn kan komma till tals och bli mer delaktiga?

Herr talman! Det finns säkert mycket mer som kan göras. Jag vill peka på att den lagändring som infördes för mindre än ett år sedan stärkte barnens rätt att komma till tals. Den analys som är gjord av Jämställdhetsmyndigheten baserar sig på förutsättningar som fanns tidigare före lagändringen.

Jag utgår från att det har skett en förändring, och det får man utvärdera i efterhand för att se vilket genomslag den nya lagstiftningen har haft. Men det här är trots allt viktiga förändringar, både stärkandet av rätten att kom-

ma till tals och möjligheten att höra barn utan vårdnadshavarens samtycke. Det är extremt viktigt.

Sedan frågade Martina Johansson vad som kan göras i övrigt för att se till att det görs ordentliga utredningar och mer enhetliga processer. Det är socialtjänsterna i kommunerna som har ansvar för utredningarna, men vi kan från statens sida hjälpa till på olika sätt. Här finns Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, som arbetar med dessa frågor. Det är inte min myndighet utan den ligger på Socialdepartementet. Men på den myndigheten arbetar man mycket med att försöka stödja kommunerna i dessa utredningar. Man har gett ut allmänna råd om utredningsförfarandet, och man har gett ut ett särskilt handlägningsstöd om riskbedömningar vid utredningar om vårdnad, boende och umgänge. Man har gett ut informations- och kunskapsstöd samt handböcker som rör arbetet med att handlägga ärenden och utredningar. Det är vad staten kan göra för att stärka processerna i kommunerna. Sedan är det kommunerna som har ansvar för vidareutbildning, kompetensutveckling och så vidare hos socialtjänsten.

Vad ligger på mitt ansvarsområde? Jag har domstolarna. Där konstaterar jag att Domstolsakademin, som ju är Sveriges Domstolars organisation för att ge domare vidareutbildning och kompetensutveckling, aktivt arbetar med dessa frågor. Man erbjuder flera kurser inom familjerätten som behandlar olika aspekter rörande barnets bästa och andra relevanta frågor samt den färskaste lagstiftningen.

Det är så man får jobba. När ny lagstiftning är på plats får man därefter jobba med kompetensutveckling för dem som ska tillämpa lagstiftningen. Då är det Domstolsakademin inom Sveriges Domstolar som är ansvarig för utbildning och kompetensutveckling. Man erbjuder, som sagt, ett antal kurser för detta.

Vi får säkert anledning att återkomma i dessa frågor framöver. Jag vill bara peka på att det här är sådant vi löpande kan göra från statens sida.

Anf. 6 MARTINA JOHANSSON (C):

Herr talman! Det här är frågor som ligger under lite olika ansvarsområden. Jag tror att det är just det som är skälet till att barn inte kommer till tals och får vara delaktiga. Ansvaret för de olika delarna ligger hela tiden hos någon annan. Jag har motsvarande diskussioner med ministrarnas kollega Lena Hallengren om vad man kan göra.

Jag vill ändå återkomma till att lagändringen kommer att påverka, men barnkonventionen finns fortfarande som lag oavsett vad som har funnits med i våra tidigare lagstiftningar. Här finns en skiljelinje mellan mig och ministern vad gäller vad som krävs. Jag har inte lika stort fokus på att ändra i lagstiftningen, utan återigen handlar det om kompetensen. Där måste staten ta ett ansvar.

Myndigheterna kan beskriva olika arbetssätt, men man kan bli mycket mer distinkt i att titta på vad forskningen gör. Det finns väldigt lite forskning om till exempel barnintervjuer i vårdnadsmål.

Det speglas i domstolens arbete. Domstolen måste ju se till att barn kommer till tals. Det är inte enbart kommunens ansvar. Domstolen ber om en utredning, men om den inte håller måttet enligt domstolen måste domstolen antingen be om en komplettering eller själv göra en kompletterande utredning.

Jag hoppas att vi kan fortsätta diskussionerna. Läs gärna kommittémotionen från i höstas! Där finns det många förslag som ministern tillsammans med Lena Hallengren kan ta och plocka av för att både minska antalet vårdnads mål och säkerställa barns rättigheter.

Prot. 2021/22:101
22 april

Svar på
interpellationer

Anf. 7 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror inte att det finns så stora meningsskiljaktigheter i det här.

Det är klart att barnkonventionen ligger där hela tiden och tillämpas och används av de myndigheter som tillämpar lagstiftning. Ibland behöver man göra lagändringar för att man har sett att här behöver man stärka lagstiftningen för att den ska nå upp till barnkonventionens syften och mål.

Det här är ett exempel på det, skulle jag vilja säga. Vi stärkte för mindre än ett år sedan barnens rätt att komma till tals och gjorde ändringen som gäller möjligheten att höra barn utan vårdnadshavares samtycke. Det är en stor förändring.

Från den 1 januari är det också en annan lagändring som gäller, nämligen att man har informationssamtal mellan föräldrarna ledda av socialtjänsten på ett annat sätt än tidigare och med större krav på det än tidigare. Det är också en följd av propositionen som vi lade fram förra året.

Ja, det är klart att det finns ett delat ansvar. Så länge det är kommunerna via socialtjänsten som ska göra de här utredningarna är det ju på det sättet det är. Jag vill inte flytta det utredningsansvaret till någon statlig institution, och det tror jag inte att Martina Johansson heller vill göra. Det är kommunerna som gör detta, och då får man se till att kommunerna får det stöd från staten som de kan behöva i det. Men de har också ett eget ansvar att sköta sina uppgifter på ett bra sätt.

Vi kan göra detta via Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, vilket vi gör, och vi kan stärka kompetensutvecklingen när det gäller domstolarna via Domstolsakademin, vilket vi också gör.

Som sagt finns det säkert anledning att återkomma till detta framöver, men jag tror inte att vi har några djupare meningsskiljaktigheter. Vi fortsätter helt enkelt att jobba på för att stärka barns rättigheter i alla avseenden.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2021/22:378 om digital fastighetsbildning

Anf. 8 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Lars Beckman har frågat statsrådet Johan Danielsson vilka åtgärder han kommer att vidta för att utveckla lagstiftningen inom området för digital fastighetsbildning och vilka lagförslag som kommer att presenteras under nästa år. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Digitalisering är en prioriterad fråga för regeringen. Det är ett viktigt verktyg för att uppnå förenklingar och effektiviseringar inom samhällsbyggnadsprocessen, som fastighetsbildningen är en del av. De senaste åren har regeringen beslutat om flera uppdrag med inriktning på en digitaliser-

ing av samhällsbyggnadsprocessen, och det pågår ett omfattande arbete på detta område.

Exempelvis har Lantmäteriet tillsammans med andra myndigheter etablerat en nationell plattform för digital geografisk information. På sikt bedöms detta leda till ekonomiska fördelar och bidra till förkortade handläggningstider inom fastighetsbildningsverksamheten. Lantmäteriet utvecklar också ett nytt tekniskt stöd för handläggning av fastighetsbildningsärenden.

Det pågår också ett arbete med myndigheternas utbyte av digital information och med att ta fram myndighetsgemensamma digitala tjänster som till exempel elektroniska underskrifter och digitala fullmakter.

Regeringen är mån om att säkerställa att vi har en väl fungerande och likvärdig fastighetsbildning i hela landet. En ändamålsenlig lagstiftning är en viktig del i detta. Som framgår av den rapport från Lantmäteriet som Lars Beckman hänvisar till är arbetet med att utveckla lagstiftningen på området omfattande och tidskrävande.

I februari överlämnade regeringen propositionen *Ändring av andelstal i gemensamhetsanläggningar* till riksdagen. Förslaget innebär att andelstal kan ändras på ett enklare sätt, vilket kan leda till en minskad arbetsbörda för lantmäterimyndigheterna.

Inom Regeringskansliet pågår därutöver arbete med flera frågor som är kopplade till Lantmäteriets verksamhet. Till exempel bereds förslag om koordinatbestämda fastighetsgränser och digitala överlåtelsehandlingar. Det pågår också ett arbete med reglerna om fastighetsregistret. Det är för tidigt att säga när några lagförslag kan presenteras.

Anf. 9 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Det finns ett samhällskontrakt i Sverige. Det samhällskontraktet bygger på att vi medborgare ger makt och skatt till ett antal politiker, som ska lösa samhällsproblem.

Ibland blir det uppenbart när samhällskontraktet bryts. Påskkravallerna är ett sådant exempel. Det blir tydligt för var och en i Sverige att vi har utanförskapsområden där hela samhällskontraktet är brutet.

När det gäller Lantmäteriet blir det inga påskkravaller, men det blir en väldig störning i samhällsutvecklingen runt om i Sveriges kommuner.

Det har gått en tid sedan jag skrev den här interpellationen. När jag skrev den handlade den om att Riksrevisionen skulle granska Lantmäteriet och det skulle komma en rapport. Nu har Riksrevisionens rapport kommit.

Herr talman! Riksrevisionens rapport är skrämmande läsning för oss som är intresserade av samhällsbyggnadsfrågor. Rubriken på nyheten om rapporten, som finns på Riksrevisionens hemsida, är "Lantmäteriets fastighetsbildning är långsam, med höga och oförutsägbara avgifter". Det är inte Moderaterna som säger det, utan det är Riksrevisionen.

"Lantmäteriets fastighetsbildningsverksamhet är ineffektiv med långa handläggningstider och höga oförutsägbara avgifter. Riksrevisionen rekommenderar att hela regelverket och nuvarande avgiftsmodell ses över", står det vidare. "Riksrevisionen har granskat den statliga fastighetsbildningen vid Lantmäteriet. Granskningen visar att det finns stora effektivitetsproblem. Till exempel är handläggningstiderna mycket långa – och har blivit allt längre under lång tid."

Så skriver Riksrevisionen, herr talman. Det står ju i skarp kontrast till statsrådets svar, som är att det här är en politiskt prioriterad fråga. Om det är en politiskt prioriterad fråga och handläggningstiderna blir längre och längre måste man ju undra vad det är som går fel.

Avgifterna är alldeles för höga. Jag tog emot en rapport från riksdagens utredningstjänst som visar att Sverige har de längsta handläggningstiderna i Norden till den högsta kostnaden för fastighetsbildning – längst och dyrast.

Riksrevisionen pekar på att det går att göra handläggningen enklare och snabbare. ”Men en föråldrad lagstiftning förhindrar digitalisering, till exempel att använda digitala koordinater i stället för stolpar i marken. Att införa automatiserat beslutsfattande för vissa ärenden är ett annat viktigt steg”, säger riksrevisor Helena Lindberg på Riksrevisionens hemsida.

Det här är ingen ny fråga, herr talman. Det här har vi pratat om i många år. Kritiken mot Lantmäteriet har funnits i många år. Men regeringen driver inte på. Regeringen ställer inte krav, utan det är slött, slappt och likgiltigt. Och när regeringen inte driver på händer ingenting.

Det är närmast ofattbart hur de andra nordiska länderna kan dra ifrån så snabbt på det här området. Det krävs alltså action. Det krävs handling, och där har det inte gått tillräckligt snabbt.

Det vore intressant att höra om statsrådet över huvud taget har tagit del av Riksrevisionens rapport, vilka slutsatser statsrådet har dragit och vad statsrådet tänker vidta för konkreta åtgärder för att lösa den här situationen så att vi kan snabba på byggnationen runt om i Sverige.

Anf. 10 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jodå, visst har jag tagit del av Riksrevisionens rapport. Lars Beckman säger att det är skrämmande läsning. Då är han nog ganska lättskrämmd, får jag säga. Efter de här dagarna kan jag tänka mig betydligt mer skrämmande läsning än Riksrevisionens rapport om Lantmäteriet.

Lars Beckman går på om handläggningstiderna. Det är en självklarhet att statlig och kommunal service måste hålla hög nivå, naturligtvis till så låg kostnad som möjligt för dem som ansöker.

Men till Lars Beckmans förhoppningsvis stora glädje kan jag ändå redovisa att just handläggningstiderna på Lantmäteriet har gått ned, i vissa avseenden faktiskt ganska kraftigt. Jag tittar på statistiken över handläggningstiderna och jämför 2017 med 2021. Handläggningstiderna när det gäller privat bostadsbyggande har gått ned med 10 procent. Handläggningstiderna när det gäller kommersiell och offentlig mark- och fastighetsutveckling har gått ned med 23 procent, liksom handläggningstiderna gällande jord- och skogsbruk. Och handläggningstiderna när det gäller privat mark- och fastighetsutveckling har gått ned med 28 procent.

När Lars Beckman påstår att handläggningstiderna bara blir längre och längre och att det bara blir sämre och sämre stämmer det alltså inte. Det är faktiskt precis tvärtom. De sjunker år för år. De är fortfarande för långa, ja. Men de sjunker ändå år för år.

Varför är de då för långa? Det har inte, påstår jag, i huvudsak med själva lagstiftningen att göra, utan det beror på brist på lantmätare – brist på personal som kan göra dessa provningar. Lantmäteriet är inte min myndighet, men jag kan konstatera att man nu har sett till att bygga ut också den myndigheten ganska kraftigt de senaste åren. Sedan 2015 har man ökat

antalet anställda med mer än 300 på Lantmäteriet. Det är en ökning med 15 procent sedan 2015.

Ska vi fortsätta jobba för att snabba på detta och nypa i handläggnings-tiderna tror jag alltså att det är där man kan inrikta sig. Det handlar helt enkelt om att fortsätta förstärka myndigheten med fler anställda som dessa ärenden kan fördelas på. Men jag kan ändå konstatera att handläggnings-tiderna sedan 2017 har sjunkit i väldigt hög grad och att det i det avseendet faktiskt går åt rätt håll.

Anf. 11 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Jag började mitt inlägg med att säga just att det när samhällskontraktet bryts blir väldigt tydligt, som till exempel i Skäggetorp nu i helgen. Det är ofattbara scener vi har sett – må vi aldrig behöva uppleva detta igen.

När det gäller Lantmäteriet och samhällsomvandling och samhällsbyggnation blir bristerna såklart inte lika uppenbara för många. Men det är likväl minst lika skadligt för Sverige, för landsbygdskommuner, för företag som vill expandera, för privata markägare som säljer sin mark och för dem som vill köpa mark och bygga ut. Detta är frågor som har lyfts väldigt mycket de senaste åren.

Riksrevisionens rapport är skrämmande läsning, som visar att regeringen inte har prioriterat detta område. Det är förmodligen därför det byggs för lite jämfört med hur mycket det skulle kunna byggas.

Det var bland annat därför jag tog fram den här rapporten från riksdagens utredningstjänst, för att titta på hur det ser ut i våra nordiska grannländer på detta område. Sverige är alltså absolut dyrast och har längst handläggningstider.

Det har inte saknats förslag, vare sig från Lantmäteriet eller från andra, där man har flaggat för regeringen om att det krävs förändrad lagstiftning. Jag besökte själv Lantmäteriet, och man berättade att man i vissa ärenden manuellt måste gå tillbaka till kanske 1600-talet för att kunna göra en för rättning. Det är klart att om man från regeringens sida hade drivit på och gett resurser för att öka digitaliseringen hade handläggningen gått snabbare. Och när handläggningen går snabbare kommer kostnaderna också att sjunka.

Riksrevisionen själv pekar på att avgiftsmodellen kännetecknas av att Lantmäteriet har en monopolställning, att full kostnadstäckning ska ske, att avgifterna sätts genom timtaxa och att Lantmäteriet får både besluta om och behålla avgifterna. Riksrevisorn säger: ”Inom statsförvaltningen är detta en närmast unik frihetsgrad som innebär att Lantmäteriet saknar tydliga incitament till kostnadseffektivisering.”

Detta innebär alltså att det är regeringen som måste driva på och i regleringsbrev och annat säga: Skynda på, förbättra och gör detta bättre. Sedan krävs det förändringar av lagstiftning. Jag såg att Lantmäteriet i något fall för närmare två år sedan själv flaggade och i sin rapport sa: Vi behöver förändrad lagstiftning; vi behöver hjälp med detta. Men inget har hänt.

Jag läste i Expressen häromdagen att det som har tagit upp statsrådets tid är att ägna sig åt flaggdagar. Det må vara att det är viktigt för statsrådet att ägna sig åt om vi ska flagga eller inte på drottningens födelsedag. Men jag tror, herr talman, att medborgarna förväntar sig att man ska ägna sig åt det som är viktigt i samhället. Jag tror att medborgarna förväntar sig att

Sverige ska ha den snabbaste fastighetsbildningsprocessen i Norden, och den billigaste. Det vore bra för Sverige. Det är alltså motsatsen som råder just nu. Vi har de längsta handläggningstiderna och de högsta kostnaderna, medan statsrådet har ägnat sig åt drottningens flaggdagar.

Detta må vara viktigt för en del, men jag tror att de allra flesta tycker att det vore bättre att lägga departementets tid, kraft och resurser på att lösa det som är viktigt för samhällsomvandlingen i Sverige, inte minst eftersom regeringen har nekat de kommuner som vill bedriva egen, kommunal lantmäteriverksamhet. Regeringen har konsekvent avslagit de förfrågningar som har kommit. Kommunerna drabbas oerhört mycket av att staten bryter sitt samhällskontrakt, herr talman.

Min fråga kvarstår alltså: Vad tänker regeringen göra i närtid för att lösa dessa frågor?

Anf. 12 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Lars Beckman blandar allt möjligt i en enda sörja. Flaggdagarna har jag ägnat minimalt med tid åt, skulle jag nog vilja säga. Det jag gör är att jag verkställer ett förslag till regeringen från en parlamentarisk kommitté, som Moderaterna har suttit i. Det verkställer jag därmed, som en del i en uppgörelse som gjordes för ett antal år sedan. Men det har som sagt tagit minimalt med tid. Moderaterna har ju varit med och utformat detta förslag om bland annat flaggdagar men också annat, så det ska Lars Beckman inte försöka smita undan. Men det är inte detta jag har ägnat huvuddelen av min tid åt, framför allt inte de senaste dagarna, utan dem har jag som alla förstår ägnat åt helt andra frågor.

För att återgå till själva ämnet för interpellationen säger jag när Lars Beckman påstår att allt bara blir sämre och sämre: Nej, titta på handläggningstiderna. De har gått ned, i vissa fall väldigt kraftigt – med allt från 10 till 15 och uppemot nästan 30 procent sedan 2017, till följd av att man bland annat har förstärkt myndigheten och nu har över 300 fler anställda än 2015.

Vad Lars Beckman egentligen är ute efter är alltså lite svårt att sätta fingret på. Han talar lite svepande om lagstiftningsändringar och sådant. Ja, även den här myndigheten utvecklar ständigt sin digitala förmåga och har gjort det under ett antal år. Man pekar bland annat på den nya nationella plattformen för digital geografisk information, där kommunerna kan lägga in sina detaljplaner. Därmed får man dem digitaliserade eller får digital information kring detta på ett sätt som man inte har haft tidigare. Detsamma gäller utbytet av digital information mellan olika myndigheter. Detta är ett ständigt pågående operativt arbete som myndigheten gör.

Lars Beckman är inne på frågan om hur detta påverkar bostadsbyggandet. Jag skulle vilja säga att det är minimalt. Det stora problemet och hotet när det gäller bostadsbyggandet är högerpartiernas politik, där man avskaffar investeringsstödet för just bostadsbyggande. Så länge vi har haft investeringsstödet och den i grunden socialdemokratiska bostadspolitikerna har vi också haft ett rekordhøgt bostadsbyggande; det gäller både bostadsrätter och inte minst hyresrätter. Man får faktiskt i vissa avseenden gå tillbaka ända till 70-talet för att hitta ett lika omfattande bostadsbyggande som vi har haft under våra år. Så fort högerpartierna får chansen ger de sig på investeringsstödet och ökar därmed risken för ett minskat bostadsbyggande. Det är detta som är det stora hotet.

Jag är alltså inte riktigt säker på att jag förstår vad Lars Beckman är ute efter. Men han nämnde i någon bisats att det är ett problem att Lantmäteriet har, som han säger, monopol på detta. Och då kanske jag förstår vad det är han är ute efter: Han vill privatisera Lantmäteriet på något sätt, konkurrensutsätta det. Vi vet ju att det alltid är det som står på dagordningen för Moderaterna när det gäller saker och ting som ska ändras: Det ska privatiseras och konkurrensutsättas. Och vi vet att historien är full av exempel på hur just privatiseringar snarare har lett till mycket stora försämringar av servicen till medborgarna. Det vill jag inte medverka till.

Anf. 13 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Jag ska berätta exakt vad jag är ute efter – jag ska vara jättetydlig. Jag och Moderaterna tycker att Sverige ska ha kortast handläggningstider och lägst kostnader för förrättningar i Norden.

Jag förstår att det är långt till Ljusdal för en socialdemokrat, men att en förrättning inte skulle påverka takten i byggnationen är ju ren lögn. Jag har själv pratat med en entreprenör i Ljusdal som ska se till att det blir ett nytt villaområde. Två år är statens handläggningstid för att stycka av tomt, och statsrådet säger att detta inte påverkar byggnationstakten. Det är klart att det gör det, och det är detta som Riksrevisionen pekar på i sin rapport.

En annan förväntning som Moderaterna har på regeringen är att man ändrar lagstiftningen i enlighet med vad Lantmäteriet själva önskar för att kunna digitalisera mer och snabbare. Men så blir det när man prioriterar andra frågor i stället för att driva de samhällsfrågor som är viktiga.

Det blir uppenbart i Skäggetorp att samhällskontraktet är brutet. Det blir inte lika uppenbart för den företagare i Ljusdal eller någon annanstans som vill bygga ut.

Vad regeringen måste göra är alltså att driva på till exempel koordinatbestämda gränser. Jag tror att det är fem år sedan Lantmäteriet levererade sin rapport om detta. Statsrådet uttryckte i sitt första svar att regeringen prioriterar frågan, men det framstår inte som att den är riktigt högt prioriterad.

Moderaterna vill att det ska gå snabbare, att det ska gå bättre och att det ska bli billigare, så att samhällsomvandlingen och samhällsutbyggnaden i Sverige kan fortsätta så effektivt som möjligt. Det vore lämpligt om statsrådet prioriterade sin och departementets tid till det som är viktigt, och detta är en väldigt viktig fråga.

Anf. 14 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag kan bara konstatera att handläggningstiderna sjunker. Jag har precis radat upp utvecklingen de senaste åren, från 2017 och framåt. Jag vet inte vad som var fallet just i Ljusdal, men när det gäller privat mark- och fastighetsutveckling har handläggningstiderna sjunkit med 28 procent sedan 2017. När det gäller privat bostadsbyggande har de sjunkit med 10 procent.

Det handlar om att se till att Lantmäteriet och andra myndigheter har de resurser som de behöver för att klara av de uppgifter som de får. Jag kan konstatera att vi har byggt ut Lantmäteriet med över 300 fler anställda sedan 2015.

Det råder brist när det gäller en del kompetens, och detta är förstås inte det enda området. Det råder brist på lantmätare – utbildat folk – också i

den här verksamheten. Men det är utbildning och kompetensutveckling av dem som jobbar med detta som man ska gå på snarare än att ägna sig åt själva lagstiftningsfrågorna. Det är inte det som är det effektiva här. Ska man fortsätta att få ned handläggningstiderna handlar det helt enkelt om att bygga ut så att det blir fler handläggare som kan hantera de här ärendena.

Jag kan försäkra Lars Beckman att jag, även om jag har många frågor på mitt bord, ägnar mig åt de frågor som är allra mest prioriterade och tar dem efter hand. Brottsbekämpningen är kanske det allra mest prioriterade som jag har ägnat mig åt under de senaste åren, och jag kommer att fortsätta med det. Men att se till att vi har fungerande samhällsservice är naturligtvis också oerhört viktigt.

Vi kommer att fortsätta föra en bostadspolitik som gör att vi upprätthåller ett högt bostadsbyggande. Jag vet inte om Lars Beckman har informerat personen som skulle bygga i Ljusdal om att Moderaterna tar bort alla pengar för bostadsbyggandet. Det är väl detta som egentligen är det stora hotet mot bostadsbyggandet – inte lagstiftningen på det här området.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2021/22:398 om befolkningsskyddet och skyddsrum

Anf. 15 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Alexandra Anstrell har frågat mig vilka viktigare åtgärder regeringen har vidtagit för att stärka det civila försvaret och specifikt befolkningsskyddet sedan försvarsbeslutet 2015. Vidare har Alexandra Anstrell frågat vilka åtgärder jag avser att vidta på kort och lång sikt för att stärka befolkningsskyddet samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att lösa evakueringsfrågorna vid höjd beredskap.

Vi återuppbygger just nu Sveriges totalförsvaret, och regeringen gör den största satsningen i modern tid på det civila försvaret. Under kommande år ökar satsningen stegvis i enlighet med vad som aviserats i propositionen om totalförsvaret från 2020/21. Tillsammans med de medel som tillfördes 2018 innebär detta att det civila försvaret kommer att ha förstärkts med totalt 4,2 miljarder kronor vid utgången av 2025. I budgetpropositionen för 2022 föreslogs dessutom tillskott om ytterligare 500 miljoner kronor per år från och med 2024 för det fortsatta arbetet med att stärka försörjningsberedskapen inom hälso- och sjukvården.

Regeringen har vidare lämnat förslag i vårändringsbudgeten om att ytterligare förstärka det civila försvaret med 800 miljoner kronor. Förslaget utgår från den redovisning som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap nyligen lämnat som svar på ett uppdrag att bedöma vilka åtgärder som bör vidtas för att stärka det civila försvaret på kort sikt. I detta ingår bland annat att befolkningsskyddsrummen ska rustas upp och att utomhusvarningssystemen ska förbättras.

Regeringen har gett MSB i uppdrag att lämna förslag på åtgärder som kan vidtas för att stärka det civila försvaret i budgetpropositionen för 2023. Redovisningen kan innehålla både redan planerade åtgärder som kan tidi-

Prot. 2021/22:101
22 april

Svar på
interpellationer

gareläggas och eventuella ytterligare åtgärder som kan vidtas för att stärka det civila försvaret. Detta uppdrag ska redovisas den 10 maj.

Regeringen har även gett MSB i uppdrag att ta fram ett underlag rörande det civila försvaret på längre sikt, det vill säga för 2024 och framåt. Underlaget ska innehålla analyser och bedömningar av aktörernas behov och förmågor inom det civila försvaret, förslag till åtgärder och prioriteringar samt kostnadsberäkningar. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2022 och ska bli föremål för fortsatt hantering i Försvarsberedningen.

I maj 2021 tillsatte regeringen en utredning som ska se över och lämna förslag till hur ett modernt och väl anpassat fysiskt skydd för civilbefolkningen mot direkta konsekvenser av krigshandlingar på svenskt territorium bör vara utformat. Uppdraget omfattar tre sakområden som är starkt förbundna med varandra: skyddsrum, utrymning med efterföljande inkvartering och en stödorganisation som kan genomföra insatser exempelvis i samband med användning av skyddsrum samt utrymning och inkvartering. Utredningen ska redovisa sitt betänkande i november i år.

Regeringen har alltså vidtagit en rad åtgärder för att stärka befolkningsskyddet, och sammantaget visar det vi nu gör att återuppbyggnaden av det civila försvaret är en prioriterad fråga för regeringen.

Anf. 16 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret, även om jag upplever att jag inte fick ett endaste svar gällande evakueringsfrågan. Men vi tar lite skyddsrum, helt enkelt!

I dag har vi i Sverige 64 000 skyddsrum av olika sorter och modeller. Det beräknas att ungefär 7 miljoner människor ska få plats. Men när det gäller de flesta av dessa skyddsrum är underhållet väldigt eftersatt; man har inte renoverat eller kontrollerat dem på väldigt länge. En majoritet av skyddsrummen har inte kontrollerats på över tio år, och evakueringsplanerna är inte heller uppdaterade. Detta medför såklart en påtaglig risk för svensk totalförsvarsförmåga, då vi inte har full kontroll över vår beredskapssituation och befolkningsskyddet.

Skyddsrum ska kunna ge skydd åt människor vid krig och är en del av en byggnad med förstärkta väggar och dörrar som kan stå emot tryckvågor från bomber, brand och bråte från rasande hus. Skyddsrummen har en speciell ventilation och luftsluss så att man ska kunna minimera verkan från till exempel giftiga gaser.

Runt omkring i Sverige finns ett stort antal så kallade normalskyddsrum, oftast i vanliga bostadshus. Det är upp till fastighetsägarna att i fredstid använda dem som exempelvis förråd, cykelrum eller föreningslokaler. Det finns också ett fåtal riktigt stora skyddsrum, som oftast nyttjas som parkeringsgarage.

Det är sagt att tillgången på skyddsrum ska vårdas, behov ska analyseras och förmåga ska säkerställas, så att det blir möjligt. Uppdrag och ansvarsområde finns klarlagt i lagen respektive förordningen om skyddsrum.

Riksdagen har i anslutning till detta särskilt konstaterat att det skyddsrumsbestånd som finns är en resurs som ska bevaras och kontrolleras för att i framtiden, om det skulle uppstå ett behov av fysiskt skydd i krig, kunna användas för sitt ändamål. Ändå har så många skyddsrum inte kontrollerats under väldigt lång tid.

Programmet *Kaliber* i P1 gjorde för precis två år sedan en granskning som hette "De underkända skyddsrummen". Där fick vi veta att underlag som rör brister i skyddsrum har raderats av MSB med hänvisning till att myndigheten har bytt datasystem och hade svårt att samköra uppgifter från olika län.

Detta är ändå en nationell myndighet. MSB, som minister Morgan Johansson ansvarar för, ansvarar för kontrollen av de 64 000 skyddsrum som finns, som nu inte har blivit kontrollerade. *Kaliber* kunde alltså redan för två år sedan berätta om att det var långa mellanrum mellan kontrollerna och att en tiondel av de skyddsrum som kontrollerades 2019 inte kunde iordningsställas inom gränsen på två dygn.

Enligt statistik från MSB finns det så kallade kvarstående brister hos nästan en tredjedel av alla skyddsrum, men underlagen om vad det är för fel på dem är alltså raderade. Man måste börja om från början. Och i en majoritet av skyddsrummen har man inte gjort någon kontroll efter 2011.

Herr talman! Vi har under två mandatperioder påpekat behovet av nya skyddsrum och fler kontroller, men ingenting har hänt mer än bara fler utredningar. Nu står ministern här och berättar i sitt svar till mig att regeringen har vidtagit ett antal åtgärder för att stärka befolkningsskyddet och att det civila försvaret är en prioriterad fråga.

Ja, i ministerns tidigare interpellationsdebatt med min kollega Lars Beckman var ministern tydlig med att man prioriterar inom sitt ansvarsområde. Jag uppfattar då att detta inte är en särskilt prioriterad fråga för regeringen, för det är faktiskt så att man baxnar. Vi behöver åtgärder här och nu, inte fler utredningar.

Det har gått sju år sedan försvarsbeslutet, men S har inte gjort någonting. De har ändå haft ansvaret under hela tiden.

Anf. 17 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Det är en väldigt viktig interpellation som min kollega har ställt. Även detta handlar om samhällskontraktet. Jag tror att väldigt många förväntar sig att när det finns en ofredssituation har staten sett till att en sådan elementär sak som skyddsrum fungerar.

Jag tog upp denna fråga för några år sedan när det visade sig att MSB gjorde om sitt uppdrag – från kontroller av skyddsrum till inspektion av skyddsrum. Man ska ha klart för sig, precis som Alexandra sa, att skyddsrummen måste fungera. Det kom ju fram att det fanns väldigt allvarliga brister i skyddsrummen. De var i mycket dåligt skick, helt enkelt. Medier i Hälsingland flaggade för detta, och vissa kommuner i Hälsingland har stora brister vad gäller skyddsrum.

År 2020 gav MSB ny information. Man skulle inte kontrollera skyddsrum, utan man skulle i stället göra tillsyn. Skillnaden däremellan är väldigt stor. Vid kontroll talar man om vad som ska åtgärdas, och så blir det åtgärdat. Tillsyn har inte alls samma kraft.

Jag besökte en skola i Gävle efter den 24 februari, och jag frågade: Hur jobbar ni med skyddsrum? Har ni sett över vart era elever ska ta vägen och så vidare? Det visade sig att man på den skolan hade ganska dålig koll på det, och det fanns inte heller något skyddsrum på skolan.

Detta är en prioriterad fråga. Man kan tycka att det är en obehaglig fråga eller att det är en fråga som man inte skulle behöva se över, men icke desto mindre är detta extremt viktigt.

Dessutom är detta en väldigt liten bransch – de som bygger skyddsrum och som underhåller skyddsrum. Det finns väldigt få som har den specialkompetensen i Sverige. Staten har alltså ett jättestort ansvar att se till att säkerställa att den kompetensen finns kvar. När man i Sverige inte har byggt skyddsrum på ett antal år har ju folk av åldersskäl lämnat den här branschen.

Detta är en aspekt på det hela. MSB gav alltså ett aktivt uppdrag om att man skulle sluta med kontroller. I stället skulle man ägna sig åt inspektioner, vilket gjorde att man fick upp flödet. Det såg säkert bättre ut i den statistiken, men konsekvenserna blev väldigt dåliga för medborgarna.

En annan viktig fråga som jag väckte nyligen – detta har även DHR flaggat för – gäller bristen på skyddsrum för funktionsnedsatta. Det var ett inslag på tv – jag vet inte om det var i *Aktuellt* eller *Rapport* – med en kvinna som sitter i permobil. Det är en trappa till hennes närmsta skyddsrum, inom rimligt avstånd. Sitter man i en elektrisk permobil är det alltså väldigt svårt att över huvud taget komma in i ett skyddsrum. Här finns det väldigt stora brister. I svaret på min skriftliga fråga hänvisar statsrådet till en utredning som pågår, om hur man ska göra för att få skyddsrum tillgängliga.

Jag skulle vilja veta också i denna fråga: Vad tänker ministern göra på kort sikt, alltså här och nu? Tänker man förtydliga ett uppdrag till MSB? Tänker man skynda på kontrollen av skyddsrum? Vad tänker man göra rent praktiskt, som får någon effekt?

Anf. 18 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Alexandra Anstrell sa att man baxnar. Det enda man baxnar över är väl Moderaternas tonläge i försvarsdebatten i stort. Det finns väl anledning att välkomna Moderaternas nyfunna engagemang i försvarsfrågan. Men så var det inte när Moderaterna styrde Sverige. Det var precis tvärtom. Moderaterna drev i denna kammare, med mycket liten marginal, ett fåtal röster, igenom ett avskaffande av värnplikten mot socialdemokratins vilja. Vi röstade emot det förslaget. Moderaterna drev igenom det.

Sedan skar Moderaterna ned på försvaret i en sådan omfattning att en av era försvarsministrar avgick i protest. Så var det då. Nu står man här efteråt och säger att det är socialdemokratins ansvar, saker och ting som inte har hänt.

Sanningen är att när vi tillträdde 2014 lade vi om försvarspolitiken i en mer expansiv riktning, och vi har de senaste åren satsat mer pengar på försvaret än någon regering, åtminstone i modernare tider, har gjort. Vi bygger ut hela totalförsvaret successivt. Det gäller naturligtvis det militära försvaret, men det gäller också det civila försvaret.

Jag redovisade i mitt svar att det är utökade satsningar på det civila försvaret, med 4,2 miljarder kronor till 2025. Det är en trappa upp. I år har det hittills tillskjutits 1 ½ miljard till det civila försvaret. Nu ligger vårandringsbudgeten på riksdagens bord, och den innehåller ytterligare 800 miljoner kronor till det civila försvaret för innevarande år, varav 91 miljoner kronor ska gå just till bland annat skyddsrum. Det är svaret på Lars Beckmans fråga: Vad ska hända här och nu? Ja, på riksdagens bord ligger det förslag om ytterligare 91 miljoner kronor just till skyddsrum, här och nu.

Detta behövs. Under den här tiden har vi ju sett att det behöver göras en hel del både renoveringar och upprustningar när det gäller att ställa i

ordning våra skyddsrum. 64 000 skyddsrum har vi, och de kontroller som har gjorts har visat att det finns ett stort underhållsbehov. Det rör sig om kostnader på nästan 1 miljard, som man måste lägga in i detta.

Vi kommer att fortsätta med detta efter hand. MSB tog fram en snabbanalys – det gjorde man på en vecka, för några veckor sedan – som bildar underlag för de förslag som nu ligger i vårändringsbudgeten. Om några veckor, den 10 maj, kommer MSB med ytterligare ett underlag till mig. Då handlar det om vad vi ska göra inför budgetpropositionen för 2023. Dessutom kommer MSB i höst med ännu ett underlag, där man ska titta på vilka resurser man behöver skjuta till på lite längre sikt.

Sedan har vi då en särskild utredare, Britt Bohlin, som ser över skyddsrumsförfrågan som sådan och ansvarsfördelningen men också utrymningsfrågan, till exempel när det gäller våra stora städer. Hon lämnar sitt betänkande i november.

Jag påstår nog att det finns få områden där så mycket görs just nu som just detta område. Den satsning som vi gör på det civila försvaret är alltså den största i modern tid. Jag är glad över att det är vår regering som nu genomför detta.

Anf. 19 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Det är alltid himla lätt att skylla ifrån sig på någon som styrde för över åtta år sedan.

För inte så länge sedan, 2019, när Försvarsberedningen var inne i sitt slutskede, valde Socialdemokraterna att backa från den ambition som Försvarsberedningen haft som arbetshypotes under lång tid. Magdalena Andersson, vår nuvarande statsminister och vår dåvarande finansminister, kunde inte stå bakom den ambitionen och menade att en så stor ökning inte kunde ske.

Jag citerar den dåvarande finansministern och nuvarande statsministern: ”Alla som har gjort en budget, inklusive en tioåring, vet att man ställer saker mot varandra. Ska jag gå på bio, eller ska jag köpa godis?” Det är alltså inte så att Socialdemokraterna kan ta åt sig äran för att hela tiden satsa på försvaret. Tvärtom, herr talman.

År 2002 infördes ett allmänt undantag från kravet att bygga nya skyddsrum. Fokus skulle i stället ligga på att bevara befintliga skyddsrum. Sedan dess har ett flertal orter och städer vuxit utan att nya skyddsrum har byggts. Man har alltså inte tagit ansvar för befolkningsskyddet eller gjort några evakueringsplaner. Det kartverktyg som MSB har visar att vissa kommuner har ett ganska rejält underskott när det gäller skyddsrumspplatser.

Ett eventuellt behov av generell upprustning av skyddsrumssystemet kommer, enligt MSB, att tydliggöras när utredningen av befolkningsskydd är klar, det vill säga i höst. Men, herr talman, vi har ju i många år vetat om att vi behöver kartlägga, kontrollera och rusta upp våra skyddsrum.

Utredningen var naturligtvis bra, när den äntligen kom till stånd. Regeringens senfärdighet i denna fråga, trots behovet av ett fungerande civilt försvar, har påtalats av Försvarsberedningen under åtta år. Också Försvarsmakten har i sina remissvar i olika utredningar sagt att det behövs. Men som med de flesta satsningar på det civila försvaret som regeringen pratar om blir det inte ens en tummetott, utan det blir bara utredningar.

Prot. 2021/22:101
22 april

Svar på
interpellationer

I min hemkommun Haninge finns det nybyggda området Vegastaden, ett område för ungefär 10 000 människor, och man beräknar att det kommer att växa.

Försvarsberedningen beslutade för flera år sedan att det skulle byggas nya skyddsrum på strategiskt viktiga platser. Ministern kanske kan ta tillfället i akt i dag och upplysa oss om på vilka strategiskt viktiga platser staten har initierat byggande av skyddsrum de senaste åren. Jag tror att det vore jättebra att få veta.

Om man inte förberedd är man oförberedd. Så var det 2020 när en pandemi drog in över landet, och så är det nu med den farliga säkerhetsutveckling vi ser, med Rysslands krig mot Ukraina och vad det har fört med sig. Detta väcker många frågor om våra svenska skyddsrum och den svenska beredskapen.

Jag har fått många frågor av kompisar och människor som mejlar till mig och så vidare. Det är oroliga människor som undrar varför de inte har något skyddsrum i närheten där de bor. De undrar om det över huvud taget finns någon plan för befolkningsskydd. Och så finns det de som undrar om det finns något skydd där de bor. Även andra politiker och myndigheter har fått många frågor. Detta kan man se inte minst när det gäller MSB:s skyddsrumskarta, som har haft ett högt tryck.

Vi kan se att säkerhetsläget såg annorlunda ut 2002, men nu är läget ett annat. Det har det varit i ganska många år. Frågan är om det inte har varit och är regeringens röda tråd att man inte såg det komma, att man har varit naiv och att man helt enkelt inte har varit förberedd.

Anf. 20 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! För någon som mig, som är uppvuxen i Norrbotten och Boden, var det möjligt att handgripligen se hur Socialdemokraterna och Göran Persson skar ned på det svenska försvaret. Så prata inte försvarspolitik med oss moderater! Vi har ingenting att skämmas för. Jag förstår att Morgan Johansson inte har läst Göran Perssons bok, men gör det! Där skryter han med hur man slaktade det svenska försvaret och hur man till och med ville lägga ned departementet, vilket man gjorde.

Interpellationen handlar dock om skyddsrum. Även där har denna regering missat att driva frågor som är viktiga. Jag och ett antal andra personer larmade för några år sedan när MSB började med sitt siffertrixande för att ändra kontroller till inspektioner så att statistiken skulle bli snyggare. Detta var förödande för skyddsrummen. Tidigare kontrollerades funktioner, och det gavs uppdrag att åtgärda de brister som hittades.

Det var under Morgan Johanssons och regeringens flagg som detta siffertrixande skedde. Konsekvensen blev att det inte utfördes några renoveringar av skyddsrum. Det här innebär att hela branschen och dess värdefulla kompetens riskerar att gå förlorade, för det är väldigt få och små företag som kan detta. Det är avancerat att få en fläkt att funka i ett skyddsrum, så nu krävs det krafttag.

De 91 miljoner som statsrådet flaggar för, gäller de Gävleborg, Gävle kommun eller Ockelbo? För det kan väl inte vara så att statsrådet nämner 91 miljoner för hela Sverige och tycker att det är en siffra att skryta med? Jag skulle gärna vilja ha ett förtydligande. Gäller siffran hela Sverige, Gävle kommun eller Gävleborg?

Anf. 21 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Man märker att det är länge sedan Moderaterna regerade när man ser hur de går på som de gör. De orkar inte ens ta ansvar för sina egna beslut som de var med och fattade. Jag vet inte om ni satt i riksdagen vid den tidpunkten, Lars Beckman och Alexandra Anstrell, men det var faktiskt Moderaterna som drev igenom här att värnplikten skulle avskaffas. Varför gjorde ni det? Med en mycket liten marginal, bara några få röster, tog ni ett så stort beslut. Vi protesterade från socialdemokratins sida.

Som jag sa drev ni också igenom neddragningar på försvaret i en sådan omfattning att en av era försvarsministrar, Mikael Odenberg, avgick i protest. Han förlorade en förhandling mot Anders Borg, och sedan skar man ned på försvaret.

Det som vi har gjort efter 2014 är precis tvärtom. Vi har skalat upp totalförsvaret. Det är lätt att se. Det är bara att gå ut och titta på de nya regementen som vi har satt upp, på återinförandet av värnplikten och på den utökning som vi har gjort. Vi har nu mer resurser till försvaret än vad man har haft i modern tid, och vi fortsätter att skala upp.

Sedan ska man naturligtvis alltid väga det mot andra angelägna samhällsaktiviteter. Varför skar Moderaterna ned på försvaret? Jo, det var för att ni skulle finansiera era skattesänkningar. Vi måste göra liknande avvägningar och se hur mycket pengar vi ska lägga på sjukvården, skolan, försvaret och andra delar. Den avvägningen gör man alltid inom ramen för de budgetförhandlingar som förs.

Det som vi har stått för under våra åtta år är en uppskalning av försvaret så att vi nu lägger mer pengar på det. Det gäller det militära försvaret, där det är lätt att se allt som vi har gjort. Det gäller också det civila försvaret.

Från och med i år går vi in med ytterligare 1 ½ miljard till det civila försvaret. På riksdagens bord ligger det förslag om ytterligare 800 miljoner kronor för innevarande år, varav 91 miljoner till skyddsrum. Sedan får vi se vad som behöver göras under de kommande åren. Här har vi en process framöver. Den 10 maj får jag en ny rapport från MSB, där man kommer att peka ut ytterligare områden där saker behöver göras, och i november kommer ännu ett underlag som gäller på lite längre sikt. Jag tror att vi behöver göra väldigt mycket. Skyddsrummen och upprustning och iordningsställande av dessa är en viktig del, men vi har stora samhällssektorer som också måste fungera i krigs- och kristider.

Vi kommer med förslag under våren. Där går vi vidare med de förslag som Barbro Holmberg lade fram i sin utredning, som kom förra året, bland annat när det gäller uppdelningen av Sverige i civilområden och att vi kommer att utse sektorsansvariga myndigheter som tar ansvar för en samhällssektor i taget. Där kommer vi att jobba på ungefär samma sätt som under kalla kriget, och vi återupprättar den civila beredskap som rustades ned under 90-talet.

Vi tittar på Finland och deras lösningar när det gäller beredskapslager. Jag kommer att träffa den finländska arbetsmarknadsministern, som har ansvar för detta, när hon kommer till Sverige i nästa vecka. Vi hämtar inspiration också därifrån.

Så påstå inte att ingenting händer på detta område! Det är snarare tvärtom. När det gäller civil beredskap påstår jag att så mycket som händer just nu inte har hänt på väldigt länge. Och vi leder den utvecklingen.

Anf. 22 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för detta. Vad är det som ministern faktiskt kan slå sig för bröstet för och säga: Det här har vi nu faktiskt beslutat om, och det har faktiskt blivit på riktigt – mer än bara utredningar?

Jag tar gärna en särskild debatt om vem som påbörjade nedrustningen av Sveriges försvar. Det är bara att bjuda in till det så kommer jag. Jag lovar. Denna debatt handlar ändå om civilt försvar och skyddsrum just här och nu när det är Morgan Johansson som ansvarar för frågorna.

Det civila försvaret måste faktiskt stärkas, inklusive befolkningsskyddet. Jag har fortfarande inte hört någonting om detta med evakuering. Men ministern kanske kommer till det i sitt sista inlägg.

Problemet med dessa frågor är att det bara har utretts och utretts, men regeringen kommer aldrig till skott.

Barbro Holmbergs utredning om struktur för ansvar, ledning och samordning inom civilt försvar på central, regional och lokal nivå, som är så välbehövlig, överlämnades för över ett år sedan. Och det verkar vara först nu som regeringen har kommit på att den finns. Jag tycker att det är allvarligt.

I remissvaren på utredningen kom bland andra Försvarsmakten in med några synpunkter om att det civila försvaret måste stärkas eftersom det är en förutsättning för att det militära försvaret ska fungera. Vi kan alltså inte bara växla upp det militära försvaret, utan vi måste också synka det med det civila. Varför stoppades denna utredning i malpåse, Morgan Johansson?

Den senaste tiden har det riktats skarp kritik mot regeringens arbete med det civila försvaret. Det är fullt förståeligt, för ingenting har hänt. Och nu är vi i ett kraftigt försämrat säkerhetspolitiskt läge. Det behövs ett antal förbättringar. Vi behöver ett nationellt säkerhetsråd. Vi behöver införa en modern civilplikt. Det näringslivsråd som vi har pratat om och som har utretts tre gånger har fortfarande inte kommit på plats.

Vi behöver gå i takt med det militära försvaret, och vi behöver göra det nu. Det faller faktiskt en tung skugga över regeringens bristande ansvarstagande för denna fråga som är så central för Sveriges nationella säkerhet.

Anf. 23 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är fullständigt felaktigt att påstå att någonting ligger i malpåse. Barbro Holmbergs utredning kom förra året, och den har varit ute på remiss. Och jag har precis sagt här i kammaren att vi nu under våren kommer att fatta de förordningsbeslut som behövs för att till exempel dela upp Sverige i civilområden och utse sektorsansvariga myndigheter. Detta sa jag nyss här. Det är ingenting som ligger i någon malpåse, utan detta jobbar vi med på departementet. Besked i denna fråga kommer, som sagt, inom kort.

Återigen när det gäller dessa svepande formuleringar om att ingenting har hänt och att ingen gör någonting: Herregud, det går ju ut miljardbelopp och har gått ut miljardbelopp under dessa år. Det är en utveckling som påbörjades efter Försvarsberedningens analyser och efter totalförsvarspropositionen. Detta är alltså fullständigt fel. Bara i år handlar det om 1 ½ miljard kronor i basen och sedan ytterligare 800 miljoner som föreslås i vårändringsbudgeten. Att påstå att ingen gör någonting och att ingenting har hänt är faktiskt fullständigt fel.

Vi kommer att fortsätta att se till att återställa, skulle jag vilja säga, den civila beredskapen som dessvärre rustades ned. Men det kräver pengar, och det kräver att man prioriterar detta. Då kan man inte göra på det sätt som Moderaterna gjorde och lägga alla sina pengar på skattesänkningar och sedan inte bry sig om den offentliga servicen eller det offentliga skyddet.

När det gäller skyddsrummen har vi, som sagt, avsatt särskilda pengar. Vi vet vad som måste göras i den delen. Vi har dessutom bett en särskild utredare att se över ansvarsfördelningen. Britt Bohlin, som är den särskilda utredaren, har också ansvar för det som Alexandra Anstrell tog upp, nämligen evakueringsfrågor och utrymningsfrågor, för att se till att man också kan ha ordentliga planer i den delen.

Herr talman! Jag påstår att det händer mer på detta område nu än vad som har hänt på mycket länge, och vi kommer att fortsätta med detta arbete.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2021/22:399 om åtgärder för att tillgodose fjällräddarnas behov

Anf. 24 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Saila Quicklund har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag avser att vidta för att tillgodose fjällräddarnas behov och som säkerställer att de kan utföra sina viktiga uppdrag.

Polismyndigheten ansvarar inom ramen för den statliga räddningstjänsten för räddningsinsatser i fjällvärlden. Till sin hjälp har polisen fjällräddare, som är frivilliga och som utbildas och utrustas av Polismyndigheten.

Fjällräddarna får ersättning bland annat under fjällräddningsuppdrag, utbildning och beredskap. Denna ersättning regleras i avtal mellan Polismyndigheten och Svenska Fjällräddares Riksorganisation. Avtalet ses över regelbundet, och den 25 mars gjordes en uppjustering av det skattepliktiga tillägget i bilersättningen.

Med denna utgångspunkt är det i första hand Polismyndigheten som avgör ersättningsnivåerna för fjällräddarna. Polismyndigheten ansvarar också för vilka andra åtgärder som behöver vidtas för att skapa rätt förutsättningar för fjällräddningsverksamheten.

Priserna på bensin och diesel har stigit som en följd av Rysslands invasion av Ukraina, och regeringen har presenterat ett åtgärdspaket med bland annat sänkt drivmedelsskatt och en ny drivmedelskompensation till privatpersoner med bil, med särskild tyngdpunkt på bilägare i gles- och landsbygder där avstånden är stora. Regeringen har också aviserat sin avsikt att föreslå en höjning av det skattefria schablonbelopp som utgör grunden i bilersättningen.

Fjällräddarna har ett viktigt uppdrag. De räddar liv på några av Sveriges mest svåråtkomliga platser. Villkoren för fjällräddarna är dock i första hand en fråga för Polismyndigheten och Svenska Fjällräddares Riksorganisation att reglera.

Prot. 2021/22:101
22 april

Svar på
interpellationer

Anf. 25 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag kommer att kommentera svaret lite längre fram i mitt anförande. Men jag tycker att det är angeläget att jag ändå ger en kort bakgrund för dem som följer denna debatt. Jag får väldigt många frågor, inte minst utifrån att jag kommer från Jämtlands län, och jag har också förmånen att ingå i Polismyndighetens insynsråd, dels den norra regionen, dels den nationella delen. Därför tycker jag att jag har en hyfsad insyn i dessa frågor.

Hela denna interpellation handlar alltså om att fjällräddarna går med ekonomisk förlust på grund av för låg reseersättning. Dagens drivmedelspriser, som har fluktuerat lite grann men som har varit uppe på nivåer på 26–28 kronor per liter för dieseln, får fruktansvärda konsekvenser för denna grupp.

Det är alltså 400 fjällräddare som både ska rädda och söka efter försvunna personer i statlig räddningstjänst. Alla dessa fjällräddare är handplockade och har också kompetenser utöver det vanliga, men de har också lokalkännedom. Det tar väldigt många år att bygga upp denna kompetens och att rekrytera dessa personer.

Fjällräddarna verkar i fjällområden, men de kan också få rycka ut i övriga delar av Sverige för att söka efter personer. Och det är stora insatser som denna grupp gör.

Man kan jämföra fjällräddarna med en deltidsbrandkår och dem som har uppdrag inom denna sektor. De har vanliga jobb men kallas in när det kommer larm om att personer har försvunnit och så vidare. Skillnaden är att brandmännen inte behöver betala när de tankar sina bilar, men det måste fjällräddarna göra. Fjällräddarna lastar sina skotrar på släpvagnen. Och jag tror att vi alla förstår att fordonen blir tunga som slukar bensin till enorma kostnader.

Nu rapporterar man att det är många som avsäger sig sina uppdrag, vilket såklart är oroväckande. De lämnar alltså in sina utrustningar. Man tillhandahåller uniform och personlig utrustning. Men skotrar, släpvagnar och fyrhjulingar måste de själva stå för, och det är stora värden som de står för privat.

Under drivmedelskrisen vill Rickard Svedjesten, ordförande för Svenska Fjällräddares Riksorganisation, att man reglerar kostnaden till cirka 45–50 kronor per mil – det skulle kunna vara relevant i detta sammanhang – och att man reglerar vid prisuppgång och såklart också vid prisnedgång. När denna interpellation skrevs var ersättningen 18,50 för den skattefria delen och 9 kronor för den skattepliktiga delen.

Polismyndigheten är såklart också oroad över situationen. De har det övergripande ansvaret, men det yttersta ansvaret har faktiskt regeringen och statsrådet själv. Jag är klart oroad över detta. Jag noterar att ministern svarar att det är en fråga för Polismyndigheten, men om det inte fungerar där och de inte har de resurser de borde ha för att kunna kompensera den här målgruppen landar ansvaret ändå på regeringen.

Jag måste därför ställa frågan på nytt, för jag tycker inte att jag fick det svar jag hade önskat av ministern: Vilka konkreta åtgärder avser ministern att vidta för att lösa situationen för landets fjällräddare?

Anf. 26 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är en självklarhet att fjällräddarna måste kunna ha bra förutsättningar att verka. De gör ett enormt viktigt arbete, och man ska självklart inte behöva betala för att vara med och rädda liv. Det måste finnas goda ekonomiska regler för dem som gör den här viktiga samhällsinsatsen.

Den här situationen har skapats av stigande bensin- och dieselpriiser till följd av Rysslands krig i Ukraina. Det drabbar naturligtvis oss alla, men det drabbar speciellt dem som arbetar som fjällräddare.

Som Saila Quicklund är inne på består ersättningen av två delar: Dels har vi en skattefri milersättning på 18,50 kronor per mil, dels har vi en skattepliktig milersättning som ligger ovanpå den. Som Saila Quicklund säger var den 9 kronor när hon skrev interpellationen, men den har ju höjts. Den höjdes den 25 mars med 5,80 kronor, så nu uppgår den delen av ersättningen till 14,80 kronor – som alltså läggs ovanpå de 18,50.

Sammanlagt utgår därmed en ersättning om 33 kronor och 30 öre per mil, varav den övre delen är skattepliktig. Skattar man 30 procent på sin inkomst skattar man därför ungefär en femma på dessa 14,80. Då får man alltså ut runt 28 kronor per mil.

Höjningen här gjordes mot bakgrund av de stigande bensin- och dieselpriserna, och den gjordes av Polismyndigheten själv eftersom det är de som reglerar detta. Saila Quicklund tar upp polisens ekonomi, och där kan jag säga att polisen har mer resurser än någonsin tidigare. Det har haft följden att polisen faktiskt har gått med överskott – man har alltså inte kunnat använda de resurser som staten har skjutit till. Vi får väl se hur det blir det här året, för nu växer ju polisen oerhört kraftigt med många fler anställda. Det ska dock inte behöva vara en ekonomisk fråga för Polismyndigheten när det gäller att förbättra reglerna här.

Sedan har vi även föreslagit – det ligger på riksdagens bord – en tillfällig bensinskattesänkning, som naturligtvis också får betydelse. Från den 1 maj sänks skatten med 50 öre, och från den 1 juni sänks den med ytterligare 1,30. Sammanlagt kommer alltså priset på bensin till följd av skattesänkningarna att, allt annat lika, sjunka med 1,80 per liter. Det har naturligtvis också betydelse för fjällräddarnas kostnader.

Därutöver har vi föreslagit ett särskilt kontant stöd till alla som har bil, och för dem som bor i glesbygd utgår kontantstöd med 1 500 kronor.

Jag påstår nog alltså att vi har gjort en hel del. Den skattepliktiga ersättningen har höjts för mindre än en månad sedan, och höjningen är nästan 60 procent. Bensinskatten sänks som sagt med 1,80, tillfälligtvis; det ska gälla fram till den 31 oktober. Vi har alltså även kontantstödet om 1 500 kronor. Behöver vi göra något ytterligare? Ja, vi följer förstås detta noga, och vi har även öppnat för en höjning av den skattefria delen – det vill säga den som ligger på 18,50 per mil – men vi får återkomma med besked i den frågan. Men vi har öppnat för den delen också.

Återigen: Det är viktigt att fjällräddarna har bra förutsättningar att verka. Man ska inte behöva betala för att vara med och rädda liv.

Anf. 27 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

I svaret nämner statsrådet att bensin- och dieselpriserna har stigit till följd av Rysslands invasion av Ukraina, bland annat. Låt oss ändå vara

ärliga och berätta att ungefär 54 procent av priset på diesel och bensin i dag går direkt ned i fickan på staten, så att säga.

Moderaterna har drivit en hård kamp för de lättnader i priserna som statsrådet berättar om här, och det är ju generella lättnader som alla kan ta del av. Jag föredrog alldeles nyss att fjällräddarna skulle behöva 45–50 kronor milen för att kompensera för de faktiska kostnaderna, och då räcker inte de sänkningar som bland annat Moderaterna har varit delaktiga i att få fram och som nu sker den 1 maj.

Jag går vidare. Min fråga är: Har ministern säkerställt att polisen verkligen kan, och har utrymme att, tillgodose fjällräddarnas behov? Hade det skett kanske svaret från statsrådet inte hade varit detsamma som det nu är. Med vilka medel ska polisen kunna kompensera fjällräddarnas bensin- och dieselkostnader?

Löneutrymmet ska ju gå till löner, vilket också underlättar rekrytering – vi har stora rekryteringssvårigheter inom polisen, med tomma platser och så vidare, och där behövs satsningar. Moderaterna har drivit på väldigt hårt för höjda löner, bättre utrustning och så vidare för att förbättra situationen. Det är betydligt större summor än vad regeringen har tillfört. Löneutrymmet ska också gå till att premiера ett gott arbete och värdefulla insatser eller till speciella satsningar för att, som jag sa, förbättra rekryteringen – ingenting annat.

Ministern vill gärna franskjuta sig ansvaret till Polismyndigheten. Polismyndigheten har samma avtal för samtliga inom myndigheten, alltså 18,50 i den skattefria delen och 14,80 på den skattepliktiga delen. Menar ministern då att man skulle göra en särskild variant inom myndigheten för fjällräddarna, eller hur tänker ministern i den frågan?

Enligt Motormännen, som har gjort en beräkning, har man för ett fordon med ett ungefärligt värde på 200 000 fått fram att kostnaden blir cirka 40 kronor milen. Den här statliga reseersättningen infördes 2008, och då kostade dieseln runt 10 kronor liten. Det har alltså gjorts mycket små förändringar; vi pratar om en ändring nu i mars, men det är alldeles för lite för att kompensera. Det handlar ändå om personer som ingår i den statliga räddningstjänsten, och de går i dag med förlust. Det går inte att bortse från det.

Jag måste ändå ställa frågan igen: Ministern tillstår att detta inte är rimligt, men vilka är de konkreta insatserna från regeringen om Polismyndigheten nu inte anser sig ha utrymme att kompensera fjällräddarna? Det yttersta ansvaret ligger hos ministern och regeringen. Jag tar gärna emot ett svar på den frågan.

Anf. 28 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Den skattepliktiga delen har ju precis höjts med 60 procent, för mindre än en månad sedan, från 9 kronor till 14,80. Det gjordes framför allt för att täcka den bensinprisökning vi har sett under våren.

Jag får ändå säga följande: Även om en del av kostnaden är skatt har ju ökningen av bensinpriset skett i hela Europa. Det är ju självklart att det är en effekt av kriget i Ukraina. Vi pratar om Putinpriser, för det är Rysslands angrepp på Ukraina som så att säga driver fram prisökningarna – i hela Europa, inte bara i Sverige.

Det har kompensrats på olika sätt. Polisen kompenserar det genom en höjning av den skattepliktiga delen från 9 kronor till 14,80. Vi kompanse-

rar det genom tillfälligtvis sänkt bensinskatt – den sänks med sammanlagt 1,80 under sommaren och fram till den 31 oktober. Vi gör också en särskild satsning där alla som har bil får 1 000 kronor som en engångssumma. Bor man i glesbygd är den 1 500 kronor. Vi har också öppnat för att höja den skattefria delen av milersättningen, det vill säga den som uppgår till 18,50.

Sedan är ju detta inte den enda ersättning som utgår till fjällräddarna, utan de har grundersättningar också. Låt mig redogöra kort för hur avtalet ser ut. Man har en ersättning för utbildning och övning med 236 kronor i timmen. För uttryckning har man också en ersättning med 236 kronor i timmen. En insatsledare har 370 kronor i timmen. När man ligger i beredskap har man en grundersättning med 21 kronor i timmen. När det gäller snöskoter har man också en speciell ersättning på 511 kronor i timmen. Ovanpå detta tillkommer bilersättningen.

Man ska alltså tänka på att det inte bara är milersättning man har när man rycker in som fjällräddare. Men med detta sagt tror jag att vi generellt behöver öppna för att höja den skattefria delen, som i dag ligger på 18,50. Det har vi sagt från regeringens sida. Men bara det vi redan har gjort kostar ganska mycket pengar. Det är miljardbelopp vi talar om för att vi ska kunna täcka kostnaderna för många hushåll.

När det gäller Polismyndighetens ekonomi kan vi se att vi under tioårsperioden 2014–2024 nästan fördubblar polisens anslag, från lite drygt 20 miljarder kronor till nästan 40 miljarder kronor. Det finns ingen myndighet som har vuxit lika snabbt och fått lika stora påslag som Polismyndigheten, särskilt de senaste åtta åren, till följd av de satsningar som vi har gjort. Och vi fortsätter naturligtvis med detta.

Polisen ska ha de verktyg man behöver för att lösa sin uppgift. Man ska ha de resurser man behöver för att lösa sin uppgift. Vi tänker fortsätta att skjuta till så att man klarar detta. Sedan behövs ett avtal mellan Polismyndigheten och fjällräddarna för att också lösa fjällräddarnas situation. Men vi gör vad vi kan från vår sida för att lösa just den akuta situationen.

Anf. 29 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Jag vet inte om det är svårt att få fram mitt budskap. Statsrådet hävdar fortfarande att ersättningen i den skattepliktiga delen är 14,80 och 18,50. Man kan få intrycket att han menar att fjällräddarna i stort sett borde vara nöjda med de ersättningar de har. De skulle dock fortsatt behöva 45 till 50 kronor per mil för att inte själva behöva stå för kostnader vid uttryckning.

Statsrådet talar också om Putineffekten. Redan före det nu pågående kriget i Ukraina hade vi världens dyraste diesel. Beakta också att över 50 procent går till staten som skatt. Här skulle det kunna finnas ett utrymme. De sänkningar som kommer nu den 1 maj har Moderaterna varit högst delaktiga i att driva igenom. Det är tyvärr inte tillräckligt för fjällräddarna, även om det är väldigt bra. Vi kommer också att driva på för fortsatta sänkningar.

Lite bekymmersamt är att vi inte får svar från ministern. Jag presenterar ett nuläge. Det är 400 fjällräddare som uttrycker att de kommer att lämna tillbaka sin utrustning och avsluta sina uppdrag.

Det finns förväntningar om att räddningstjänstfunktionen ska upprätthållas i fjällvärlden. Inte minst sedan pandemin har trycket på fjällvärlden ökat. Det är inte heller bara i fjällvärlden som dessa aktörer verkar, utan de används i hela landet.

Jag är klart oroad. Ministern verkar inte vara det. Han tycker att man ska kompensera det här, kanske via löneutrymmet. Jag håller inte med där. Men det får stå för ministern.

Fjällräddarna har alltid hävdat att de inte vill tjäna pengar, men de ska heller inte betala för sina uppdrag.

Jag tackar för debatten och kommer säkert att återkomma i den här frågan. Den är alldeles för viktig för att strunta i.

Anf. 30 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag håller absolut med om att detta är något som vi ska ta på största allvar. Jag bara konstaterar att för mindre än en månad sedan höjdes ersättningen med 5,80 per mil. Det är en höjning med 60 procent.

Återigen. Detta regleras mellan Polismyndigheten och fjällräddarna. Det är inget som regeringen går in och detaljstyr. Men jag utgår naturligtvis från att Polismyndigheten i dialog med fjällräddarna också fortsättningsvis ser till att ha regler så att de kan lösa sin uppgift, för det är enormt viktigt att man kan göra det.

Sedan tillkommer de generella satsningar vi gör. Det handlar om sänkt bensinskatt och om kontantersättningar. Vi öppnar också för att höja den skattefria delen, som i dag ligger på 18,50. Det kommer naturligtvis också att komma fjällräddarna till del.

Det är viktigt att se till att den här verksamheten kan upprätthållas. Men vi har som sagt alldeles nyligen sett en höjning med 60 procent när det gäller den skattepliktiga delen, och det skedde för mindre än en månad sedan.

Vi fortsätter naturligtvis att följa den här frågan. Det är enormt viktigt att man kan upprätthålla en bra verksamhet också framöver.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2021/22:431 om underlag om bostadsbehov

Anf. 31 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Herr talman! Mikael Eskilander har frågat mig om jag kommer att ge Boverket i uppdrag att redovisa utförligare underlag om bostadsbehov och efterfrågan på olika boendeformer.

Regeringen anser att det är viktigt att utbudet av bostäder motsvarar den efterfrågan och de behov som finns på bostadsmarknaden. Enligt Boverket har ett lågt utbud av småhus under pandemin tillsammans med en hög omsättning lett till kraftiga prisökningar. Det är därför glädjande att SCB:s senaste siffror visar att det påbörjades cirka 12 750 bostäder i småhus under 2021, vilket är 17 procent fler än under 2020.

Sverige ska ha en långsiktig bostadspolitik för alla och regeringen ser ett behov av att löpande kunna följa hur behoven på bostadsmarknaden

utvecklas. Regeringen har därför överlämnat propositionen *Ett bättre underlag för åtgärder på bostadsmarknaden* till riksdagen. I propositionen föreslås att det ska bli tydligare att kommunerna ska behandla de bostadsbehov som inte tillgodoses på bostadsmarknaden när de planerar för bostadsförsörjningen. Enligt förslaget ska analysen som ligger till grund för uppgifterna i kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjningen genomföras med stöd av underlag som Boverket förser kommunen med.

Vad gäller efterfrågan förväntas kommunerna känna till hur den lokala bostadsmarknaden fungerar. Kommunerna ska ha kunskap om utbudet av bostäder i olika prisklasser och hyresnivåer i kommunen, hur efterfrågan ser ut i olika områden liksom viljan att bygga nya bostäder för uthyrning eller försäljning.

Regeringen har under mandatperioden arbetat på flera fronter för att skapa bättre förutsättningar för bostadsbyggandet. Bland annat har regeringen lämnat en proposition till riksdagen om privat initiativrätt som syftar till att möjliggöra snabbare detaljplaneprocesser. Riksdagen har antagit förslaget och ändringarna trädde i kraft den 1 augusti förra året.

Regeringen har nyligen även överlämnat propositionen *Certifierade byggprojekteringsföretag – en mer förutsägbar byggprocess* till riksdagen. Förslagen innebär att det införs en ny aktör i lagen, certifierat byggprojekteringsföretag, som ska kunna användas för att öka förutsägbarheten och effektiviteten i byggprocessen. Bostadsbyggandet kan gynnas av att repeterbara processer underlättas. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022.

Anf. 32 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Tack, Johan Danielsson, för svaret! Regeringen ger gärna sken av att man gör mycket för att det ska byggas mer småhus och villor i Sverige, men jag skulle vilja påstå att man helt saknar egen politik för att göra just detta.

Johan Danielsson framhäver att man arbetar på flera fronter för att skapa bättre förutsättningar för bostadsbyggande. Han framhåller bland annat förslaget om privat initiativrätt. Men just förslaget om privat initiativrätt är ju ett gammalt förslag från Sverigedemokraterna som blev ett tillkännagivande redan riksdagsåret 2014/15 i civilutskottet. Regeringen var då emot det.

Så här skrev Socialdemokraterna och Miljöpartiet i sin gemensamma reservation nummer 7 mot privat initiativrätt: ”Bestämmelserna om att ta fram detaljplaner är utformade för att möjliggöra en demokratisk planeringsprocess där tillfälle ges till insyn och samråd. Vi anser inte att det finns skäl att ändra dagens principiella utgångspunkter för hur ett planläggningsarbete ska initieras och genomföras.”

Nu framhäver Johan Danielsson detta som regeringens egen politik, trots att det är uppenbart att oppositionen har tvingat igenom det mot regeringens vilja. Men det är bra att Socialdemokraterna har ändrat uppfattning i denna fråga.

Sanningen är att regeringen egentligen gör mer för att försvåra och fördyra för dem som vill bygga och äga sitt boende i Sverige än den gör för att underlätta. Det stämmer att regeringen har kommit med flera propositioner under sin tid. Men Johan Danielsson nämner bara några av dem. De

flesta propositioner och förslag från regeringen har trots allt varit till nackdel för de normala villaägarna i Sverige, skulle jag vilja påstå.

Eller vad säger vi om de nya avloppsdeklarationerna, som kommer att drabba alla som bor utanför räckvidden för de kommunala vatten- och avloppsavläggningsanläggningarna? Inte nog med att man har byggt dyra anläggningar efter alla ständigt försvårande krav som regeringen hittar på, ofta med högst tveksam miljönytta – nu ska man dessutom betala ett antal tusen kronor för att besiktiga fungerande anläggningar. Det ska återkomma runt vart sjunde år.

Samma proposition hotar dessutom att riva ut fullt fungerande avloppsanläggningar utan mätbara utsläpp om de inte bevisligen uppfyller de tekniska kraven. Propositionen heter *Vägar till hållbara vattentjänster*, och jag hoppas att den inte kommer att passera civilutskottet utan avstyrkan. Det är inte direkt så att en sådan proposition ökar viljan att investera i en liten stuga på landet.

Regeringen har också ställt sig positiv till Europaparlamentets och rådets direktiv om byggnaders energiprestanda. Direktivet är visserligen inte färdigförhandlat men säger tydligt att alla byggnader ska vara nollemissionshus till 2050. Regeringen delar visionen i förslaget. Johan Danielsson har redan skickat ett uppdrag till Boverket för att se hur man kan börja införa energideklarationer även på renoveringar och hur dessa kan beläggas med krav.

Som framgår av förslaget till direktiv kommer detta att inom 28 år drabba alla villaägare. Alla byggnader ska alltså bli nollemissionsbyggnader. Det är inte direkt så att det ökar lusten att bygga nytt i dag. Även om man får bygga annat än nollemissionshus i dag måste alla byggnader vara nollemissionsbyggnader 2050. 28 år är en väldigt kort tid när det handlar om att bygga ett nytt hus.

Anf. 33 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Herr talman! Jag tackar Mikael Eskilandersson för inlägget.

EU:s energidirektiv är inte färdigförhandlat, som Mikael Eskilandersson mycket riktigt konstaterar. Jag har noterat att Mikael Eskilandersson ganska nyligen hade en interpellationsdebatt med ansvarigt statsråd om den frågan. I förhandlingarna om detta är det en uttalad ambition för regeringen att se till att det inte leder till ökade administrativa kostnader. Förhandlingarna pågår fortfarande, som ansvarig minister också framhöll i den interpellationsdebatten.

Den specifika frågan i den här interpellationen gäller behovet av att få ytterligare underlag från Boverket för att bättre kunna ta ställning till efterfrågan på olika boendeformer. Den frågan är i ganska stor utsträckning relativt teknisk, och jag skulle vilja återkomma till den lite mer i detalj.

Boverket tar redan i dag fram produkter med det här syftet. Man tar fram flera produkter där läget på bostadsmarknaden sammanfattas på ett ganska tydligt sätt. Ett exempel är Boverkets indikatorer, som publiceras två gånger per år. De innehåller beskrivningar kopplade till efterfrågan. Det handlar om vilken typ av bostäder som efterfrågas, till exempel småhus, och hur det ser ut i relation till prisläge och byggtakt på regional nivå.

Sedan har ju kommunerna, som jag var inne på, ett stort ansvar för att känna till hur förutsättningarna ser ut på den lokala bostadsmarknaden. Vår proposition *Ett bättre underlag för åtgärder på bostadsmarknaden*,

som vi har lämnat till riksdagen, är ett försök att se till att det blir mindre av fritt valt arbete och att kommunerna analyserar vilka bostadsbehov som inte tillgodoses. Det ska göras enligt riktlinjer som Boverket tar fram. På det sättet får Boverket också möjligheter att bättre analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses. Därmed kan man få en heltäckande bild av hur både behov och efterfrågan ser ut runt om i landet.

Precis som Mikael EskilanderSSon framhåller är det så att den här regeringen har vidtagit och kommer att vidta åtgärder för att säkerställa att vi klarar av att möta klimatomställningen. Det är ju en ödesfråga inte bara för Sverige utan för hela världen. Men man kan också konstatera att byggandet av småhus har ökat under den tid då regeringen suttit vid makten. Det har ökat från någonstans kring 8 000 bostäder i småhus till nu närmare 12 000 varje år.

Det är väl det här som är nyckeln: att försöka hitta en politik där vi klarar av att ställa om vårt samhälle samtidigt som vi klarar av att bygga fler bostäder. Vi ska inte bara bygga småhus, utan vi ska klara av att bygga småhus, bostadsrätter och hyresrätter för att bygga bort den bostadsbrist som vi fortfarande har i en majoritet av landets kommuner.

Anf. 34 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag kan ta vid när det gäller efterfrågan. Undersökningar om var människor vill bo är ganska tydliga med att de allra flesta vill bo i småhus, såsom villor eller radhus. Även bland dem som inte vill bo i småhus vill de allra flesta äga sin bostad.

Därför är det förvånande att regeringen lägger så enormt mycket krut på att subventionera hyreslägenheter. Subventionerna av hyreslägenheter, som mitt parti och Alliansen visserligen har stoppat till vissa delar men som ändå fortsätter att rulla på i ett antal år, har lurat kommunerna att bygga just hyreslägenheter, trots att det i många kommuner snarare är en stor efterfrågan på villor och andra småhus.

När det gäller att bygga villor och andra småhus är det andra saker som behövs än subventioner och pengar. Det är snarare så att man behöver gå in i regelverken och se varför det är så få hus som byggs. Jag menar fortfarande att det är relativt få hus som byggs, även om det har gått upp lite det senaste året.

Det är rimligt att den som äger en villa betalar sin egen bostad, betalar sina egna renoveringar och betalar sin egen energieffektivisering. Men det finns ingen rimlighet i att göra det regeringen gör. Villaägarna ska utöver sina egna kostnader också betala för att bygga andra människors hyreslägenheter och betala för deras renoveringar och deras energieffektiviseringar. Det är det de indirekt gör när man ger stöd till vissa boendeformer men inte andra.

Stöden bygger egentligen inte alls på var människor har det sämst ekonomiskt. Många av de nya hyreslägenheterna byggs i attraktiva lägen och hyrs av människor med mycket hög lön till subventionerade hyror. Det är fördelningsekoniskt väldigt dåligt och orimligt. Jag tycker att fördelningspolitik ska bygga på individer. Man ska stödja individerna oavsett vilken boendeform de råkar välja.

Byggandet av småhus har ökat från 8 000 till 12 000. Men tittar man lite längre tillbaka i tiden ser man att det byggdes väldigt många småhus framför allt i början av 70-talet. Det kanske kan vara förvånande, med tan-

ke på att vi då hade miljonprogrammet med väldigt många hyreshus. Men det var alltså även ett stort antal småhus som byggdes. I runda slängar byggdes det 30 000 småhus årligen. Det fortsatte att ligga ganska högt, och ända fram till början av 90-talet var det ganska höga siffror för småhus.

När man nu pratar om att det har gått upp från 8 000 till 12 000 är det inte på långa vägar vad som behövs. Vi skulle behöva en fördubbling av dagens siffror, alltså uppemot 25 000–30 000. Det har vi legat på tidigare. Och vi har kunnat ligga på det samtidigt som vi har byggt lägenheter, så jag ser inte att det finns ett motsatsförhållande mellan att bygga lägenheter och att bygga småhus.

Att Sverige i runda slängar bygger bara 20 procent småhus medan snittet i EU, enligt vad jag har läst, ligger runt 40 procent småhus är problematiskt. Sverige bygger färre småhus än alla andra länder i Norden. Att vi har gjort det under lång tid är också problematiskt. Det handlar inte om enstaka år, utan Sverige har legat i bottenskiktet under lång tid när det gäller att bygga småhus.

Anf. 35 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Herr talman! Det stora intresse som fanns och fortfarande finns för det investeringsstöd vi hade för att bygga billiga hyresrätter visar att byggherrarna ser en fortsatt efterfrågan på denna typ av bostäder. Det har ju beviljats för byggandet av över 50 000 bostäder, och många av dessa bostäder hade inte byggts annars. De har byggts i delar av landet där de inte hade byggts utan detta stöd.

Det handlar inte om en motsättning mellan hyresrätter, bostadsrätter och småhus. Vi behöver fler bostäder i alla olika upplåtelseformer, småhus och flerbostadshus, och vi behöver det i hela landet.

När vi tillträdde hade Sverige ett årligt bostadsbyggande på 20 000 bostäder. Om 8 000 av dessa var småhus var en högre andel av bostadsbyggandet småhus. Men det var sämre för Sveriges ekonomiska utveckling, och det var en sämre politik för att möta den bostadsbrist vi ser i kommuner runt om i landet.

Politiken för att se till att vi klarar att bygga fler bostäder i olika upplåtelseformer, flerbostadshus och småhus, handlar inte om att ta bort de stöd som fungerar för att bygga fler billiga hyresrätter som människor har råd att efterfråga. Det måste i stället handla om en politik som underlättar för byggandet av alla typer av bostäder.

För att återkoppla till detta med gynnat boende tror jag att Mikael Eskilandersson är ganska ensam om uppfattningen att hyresrätten i dag är en gynnad boendeform på svensk bostadsmarknad.

Givetvis måste vi också stärka människors möjlighet att efterfråga en bostad. Regeringen har nyligen mottagit två utredningar. En utredning från Eva Nordström handlar om att underlätta för förstagångsköpare på just den köpta bostadsmarknaden. Detta skulle kanske också kunna leda till byggandet av fler småhus. Den andra utredningen, som Karolina Skog presenterade, handlar mer om hur man ska underlätta för människor som har svårt att efterfråga en ändamålsenlig bostad över huvud taget, även på den hyrda bostadsmarknaden. Båda dessa förslag är nu ute på remiss och kommer att kunna underlätta på efterfrågesidan i att stötta dem som i dag har svårt att komma in på bostadsmarknaden, både den hyrda och den köpta.

Det är dock inte allt regeringen gör. Jag nämnde några exempel i mitt inledande svar. En annan fråga som är viktig för ökat bostadsbyggande är att vi tillgängliggör mer mark. Här har regeringen under detta år gett i uppdrag till både Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket att se över mer än 500 riksintressen som har pekats ut av länsstyrelserna för att de brister i aktualitet och utsträckning och står i konflikt med eventuellt bostadsbyggande. På detta sätt hoppas vi att vi kraftigt kan minska de statliga anspråken och tillgängliggöra mer mark för bostadsbyggande runt om i landet.

Att kommuner får möjlighet att tillgängliggöra mark för byggande av småhus är också ett sätt att se till att vi klarar av att bygga fler småhus.

Anf. 36 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Sverige behöver en bättre politik för att bygga fler och olika boendeformer. Det behövs småhus, radhus och ägarlägenheter. Framför allt behövs det en politik som förenklar och underlättar att bygga det som faktiskt efterfrågas.

Precis som arbetsmarknaden kräver olika kompetenser behöver bostadsmarknaden anpassas efter efterfrågan. När människor flyttar från hyreslägenheter till sina drömboenden i hus och radhus blir det plötsligt hyresrätter lediga till dem som i dag har svårt att ha råd med nybyggda lägenheter.

Det är inte fel att bygga hyresrätter, men det ska inte ske genom subventioner som betalas av skattekollektivet, särskilt inte när det blir de människor som redan har råd med hög hyra som hyr dem eftersom det är få som kan efterfråga de nybyggda, dyra lägenheterna.

Regeringen måste sluta straffa villaägarna med ständiga nya pålagor. 12 750 småhus är även det alldeles för lite; det behöver mer än fördubblas. Då måste regeringen sluta straffa dem som äger småhus i Sverige. Ta i stället bort andra amorteringskravet och sluta elda på inflationen med vad jag påstår är sossespriser på bränsle och energi. Att skylla på Putin när mer än hälften går till skatt är kanske lite taskigt – även om jag inte har några problem med att man är taskig mot Putin.

Vi skulle kunna ha betydligt lägre priser på bränsle och energi. Det skulle i sin tur göra att vi inte hotas av höjda räntor, vilket vi nu ser ut att göra. Det är ju detta som driver inflationen i Sverige.

Om regeringen gör detta skulle vi få en bättre bostadsmarknad.

Anf. 37 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Herr talman! Jag tackar Mikael Eskilandersson för debatten.

Den diskussion vi har fastnat i om Putinpriser är smått bisarr. När vi har högre priser på energi och bränsle över hela Europa, och det har fått genomslag på inflationen i euroområdet, i Sverige och på andra sidan Atlanten är det på något sätt regeringens fel. Man kan såklart tacka Sverigedemokraterna för den stora tilltro de har till socialdemokratins möjlighet att påverka världsmarknadspriserna på energi och drivmedel, men i detta fall är det tydligt sammankopplat med Putins olagliga och oacceptabla invasion av och krigföring i Ukraina.

När det gäller svensk bostadsmarknad delar jag uppfattningen att vi behöver bygga mer. Vi behöver hålla uppe den historiskt höga byggtakt som vi har nu; vi bygger mer än vad vi har gjort på 30 år. Vi har sedan 2018 börjat beta av det underskott av bostäder som har skapats genom att

det under lång tid byggts för få bostäder i relation till befolkningstillväxten.

Socialdemokraternas politik har sedan tillträdet gjort skillnad. Enligt Boverkets bedömning påbörjades 2021 byggandet av 66 000 bostäder. Vi kommer att behöva fortsätta med denna politik. Vi kommer att behöva upprätthålla den höga byggtakten i åtminstone tio år till för att kunna bygga bort bostadsunderskottet. Vi ska se till att bygga fler småhus och bostadsrätter, men vi ska också bygga billiga hyresrätter som vanligt folk har råd att efterfråga.

Tack igen, Mikael Eskilandersson, för debatten!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2021/22:444 om ökat bostadsbyggande på landsbygden

Anf. 38 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Herr talman! Helena Lindahl har frågat mig om det stämmer att Boverkets utredning om finansiering av byggande på landsbygd är avskriven och om så är fallet vad orsaken till detta är och vad regeringen nu konkret gör för att öka möjligheterna för bostadsbyggande på Sveriges landsbygder.

Frågan om statliga topplån för att bygga och bygga om bostäder på landsbygden är högst aktuell i den allmänna debatten och Boverkets rapport *Finansiering av ny- och ombyggnad av bostäder på landsbygden* bereds inom Regeringskansliet.

Det har under lång tid byggts för få bostäder i Sverige. Men sedan 2018 minskar enligt Boverket underskottet av bostäder, och antalet färdigställda bostäder förväntas i år nå den högsta siffran på 30 år. Det är glädjande.

Regeringen har under mandatperioden arbetat på flera håll för att skapa bättre förutsättningar för bostadsbyggandet.

För att underlätta byggandet av både flerbostadshus och småhus har regeringen i propositionen *Certifierade byggprojekteringsföretag – en mer förutsägbar byggprocess* föreslagit att certifierade byggprojekteringsföretag införs som ny aktör i lov- och byggprocessen. Regeringen har även gett Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet i uppdrag att ompröva vissa riksintressen som länsstyrelserna har identifierat har brister avseende både aktualitet och utbredning. En utgångspunkt för uppdraget är att minska målkonflikter mellan riksintressen och bostadsbyggande, samt att frigöra mer mark för planering och bostadsbyggande.

Det investeringsstöd till hyresbostäder och bostäder för studerande, som nu har avskaffats på Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas initiativ, har fram till mars 2022 beviljats för drygt 53 700 bostäder. Investeringsstödet har bidragit till att det i hela landet har byggts bostäder som annars inte skulle ha byggts.

Mer än hälften av de bostäder som har beviljats stöd ligger utanför de tre storstadsregionerna. Nästan var sjätte bostad finns i kommuner i övriga landet, det vill säga kommuner som varken tillhör storstadsregionerna, är stockholmsnära, stora eller har haft en hög befolkningstillväxt.

Det stora intresset för investeringsstödet tyder på att byggherrar bedömer att det fortsatt finns ett behov av – och möjligheter att långsiktigt hyra ut – hyresbostäder med en relativt sett lägre hyra. Att detta fungerande stöd nu avskaffats beräknas få konsekvenser i form av färre nya hyresbostäder och bostäder för studerande i landet framöver.

Prot. 2021/22:101
22 april

Svar på
interpellationer

Anf. 39 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Tack så mycket, Johan Danielsson, för svaret! Jag tror att det är första gången som jag har möjlighet att träffa ministern. Ministern har en väldigt fin daladialekt, och det tackar vi för, inte minst nu när vi nu debatterar bostadsbyggande på landsbygden. Jag vet att Dalarna precis som Västerbotten är ett stort landsbygdsland.

Jag har valt att ta upp frågan om bostadsbyggande på landsbygden. Mycket av debatterna i kammaren fokuserar ändå väldigt mycket på städerna. Utmaningen för landsbygden är stor. Rörelsemönstret börjar nu bli annorlunda. Inte minst märkte vi under pandemin att fler börjar flytta till landsbygden och kanske först och främst till stadsnära landsbygdsområden.

Problemet är att banken inte vill låna ut pengar om man framför allt vill bygga småhus. Som jag skrev i interpellationen har Länsstyrelsen i Västerbotten gjort en undersökning bland kommunerna i Västerbotten där man frågat: Vad är den största utmaningen för att fler ska våga bygga hos er?

De säger ganska unisont att det är banken. Produktionen är lika dyr att bygga kanske i Sorsele som den är någon annanstans i Sverige. Problemet är bara det att marknadspriset kanske är halverat när man är färdig med byggandet. Det gör att banken inte alla gånger är speciellt intresserad av att låna ut trots att man kanske ändå som byggare har fasta jobb och en fast inkomst.

Jag kommer från Robertsfors kommun. Det ligger ganska nära Skellefteå kommun. Där har den gröna industrin tagit väldigt mycket fart. Man hinner helt enkelt inte med sitt bostadsbyggande i Skellefteå. Därför dammsuger man områden runt omkring och inte minst min hemkommun Robertsfors.

Det finns knappt ett hus att uppbåda längre. Även värdet för mitt hus i Gumbodahamn med 15 invånare har gått upp till det dubbla, vilket jag i och för sig tackar för. Det är bara det att ska vi få fler att flytta till området och även till andra kommuner på landsbygden i Västerbotten är det ett problem. Om det inte finns någonstans att bo, och man inte får låna pengar från banken för att bygga, har vi uppenbarligen ett stort problem.

Jag vet ett annat exempel. Det ett stort skogsföretag som heter Rototilt i Vindeln. Det är ett miljardföretag. När det skulle bygga ut sina fabrikslokaler till det dubbla hade det problem med att få låna från banken. Det var tvunget att gå in med aktier som garantier för att banken skulle låna ut. Jag minns att ägaren sa till mig: Jag vet att jag inte kommer att få tillbaka de här pengarna, för jag bygger nu egentligen Sveriges största skotergarage. Så ser verkligheten ut. Det tror jag att ministern är medveten om.

Fru talman! År 2019 kom en utredning från Boverket, som regeringen hade initierat. Den handlade om just det jag pratar om, finansiering av bostadsbyggande på landsbygden och inte minst av småhus. Den var färdig 2019, och det är tre år sedan.

I svaret från ministern säger han att den bereds på Regeringskansliet. Ibland brukar det vara ett finare svar för: Vi gör inte någonting åt den. Den ligger i en byrålåda, men vi får se om vi gör något.

Jag hoppas verkligen inte att det är så, ministern. Jag hör från tjänstemän i Region Västerbotten som har varit i kontakt med Regeringskansliet att det är just så att utredningen har lagts i en byrålåda eftersom den enligt uppgift ogillades av Finansdepartementet.

Min fråga till ministern är då: Är det här sant? Vad tycker ministern själv om Boverkets förslag?

Anf. 40 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Jag kände att jag hade lite mer som jag ville ställa frågor om just när det gäller byggandet på landsbygden när vi också kommer in på detta.

Det finns flera problem med byggande på landsbygd. Bankerna är ett bekymmer. Man har helt enkelt svårt att få lån. Ett annat stort bekymmer är att Lantmäteriet tar så enormt lång tid på sig att stycka av tomter. Att de dessutom är dyra gör inte direkt saken lättare.

Till det ska läggas att det finns diverse faror och mörka moln på himlen framöver. Vi kommer att kunna se att den här vatten- och avloppspositionen, som jag tog upp i ett tidigare inlägg, kommer att påverka landsbygden. Man kommer att bli tvingad att göra deklarationer på sitt vatten och avlopp. Risken finns att man kommer att drabbas av ytterligare kostnader på grund av det. Det ökar inte direkt bankernas vilja att låna ut pengar till landsbygdshus.

Sedan har vi frågan om nollemissionshusen. Alla hus ska bli nollemissionshus till år 2050. Det betyder att alla hus även ute på vår landsbygd ska renoveras och rustas upp. Det är en kostnad som kommer att drabba den som äger huset. När bankerna får upp ögonen för det är det också en sak som nog gör att bankerna blir ännu mindre intresserade av att låna ut pengar till hus på landsbygden.

Totalt sett kan man säga att det finns enorma problem att få det att gå ihop i slutändan. Jag förstår faktiskt inte hur regeringen har tänkt att den ska få människor att vilja bo på landsbygden.

Även om Johan Danielsson i sitt tidigare inlägg talade om Putinpriser vill jag fortfarande hävda att mer än hälften av priset på diesel är skatt. Om mer än hälften av priset är skatt finns det en ganska stor potential att förändra åtminstone halva priset. Det skulle påverka möjligheten att bo på landsbygden ganska radikalt.

Redovisningsreglerna är en annan sak om ofta kommer upp som problematisk. Nu menar man att subventioner är en lösning på redovisningsreglerna. Men redovisningsreglerna är oftast bekymmer inte ekonomiskt utan bara just redovisningsmässigt.

Det går ofta att hitta möjligheter att bygga hus och även hyreshus på landsbygden och att få in en hyra så att det går runt. Men sedan tillåter inte redovisningsreglerna att man behåller det värde som det faktiskt kostar att bygga huset.

Här har efterfrågats åtgärder så länge jag har suttit i riksdagen. Jag kom in 2014. Ett av uppdragen jag har haft var att jag satt i Kommunutredningen. Kommunutredningen identifierade just detta som ett av de stora problemen när det gällde utvecklingen på landsbygden.

Jag vill gärna höra Johan Danielsson berätta mer om hur regeringen egentligen har tänkt att man ska få ihop det med att människor ska bygga mer på landsbygden samtidigt som vi har alla de här problemen att ta tag i.

Prot. 2021/22:101
22 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 41 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Helena Lindahl för en bra fråga i ett mycket angeläget ämne. Bostadspolitiken är en central del av välfärdspolitiken. Bostaden är central i varje människas liv. I Sverige ska vi ha en långsiktig och hållbar bostadspolitik för alla. Så är inte fallet i dag.

Vi har en situation där unga har svårt att hitta en bostad och där samhällsviktiga grupper inte kan efterfråga en ändamålsenlig bostad i våra storstadsregioner. Vi vet att bostadsbristen är ett av de stora hinder som tas upp när nya, gröna industrier planeras och växer fram, inte minst i Västerbotten, även om vi är glada för att Northvolt också kommer till Borlänge och andra delar av Sverige.

Regeringens inriktning är därför tydlig. Vi vill se fler bostäder över hela landet – bostäder som vanligt folk har råd att bo i. Vi vill ha alla typer av upplåtelseformer, flerbostadshus och småhus. Och det handlar verkligen om hela landet, också landsbygd.

Med detta vill jag passa på att utveckla svaret lite grann på den första frågan, som återkom i inlägget här i kammaren. Det handlar om statliga topplån för att bygga och bygga om bostäder på landsbygden. Regeringen är väl medveten om flera av de problem som Helena Lindahl tar upp. Det var också bland annat detta som låg till grund för att vi 2018 gav Boverket i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder.

Rapporten är inte avskriven; det är inte det mitt svar betyder. Som jag nämnde inledningsvis bereds den fortfarande i Regeringskansliet. Processen har påverkats och påverkas av att frågan spänner över flera politikområden. Den kräver en del komplicerade avvägningar.

Generellt kan man säga att åtgärder av det här slaget behöver analyseras noga. De berör frågor om kreditmarknaden och även flera fastighetsrättsliga och avtalsrättsliga frågor. För att förslaget i rapporten från Boverket ska kunna övervägas behöver konsekvenserna inom dessa och andra områden klarläggas. Det är det som på något sätt är den konkreta innebörden av att förslaget ännu bereds och en förklaring till att regeringen ännu inte har kommunicerat om, och i sådant fall hur, vi vill gå vidare med frågan. Men den är på intet sätt avskriven, utan vi arbetar aktivt med frågan och hoppas kunna återkomma på något sätt.

Mikael Eskilandersson lyfter flera andra angränsande frågor, bland annat Lantmäteriets långa handläggningstider. Också detta är en ytterst relevant fråga, som jag har debatterat i flera interpellationsdebatter här tidigare.

Regeringen är väl medveten om att handläggningstiderna i förrättningsprocessen inte är tillfredsställande utan behöver kortas. Detta har regeringen arbetat successivt med sedan vi tillträdde. Nu har vi Riksrevisionens granskning av verksamheten, och vi kommer att återkomma till riksdagen i sedvanlig ordning kopplat till Lantmäteriet och Riksrevisionens rekommendationer. Jag tror att vi kommer att göra det senast den 30 juni i år.

Anf. 42 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Det är skönt att höra att rapporten på intet sätt är avskriven. Däremot har den ju legat och marinerat i tre år, så jag hoppas verkligen att den snart är på ingång.

Jag tänkte att jag kort skulle säga något om rapporten och utredningen, för vi står ändå här för att vi ska informera allmänheten, och alla vet kanske inte vad alla rapporter går ut på. Den här rapporten från Boverket handlar egentligen om att man ska göra det mer attraktivt för kommersiella banker att låna ut till den enskilde genom att föreslå att stat, kommun och den enskilde ska dela på risken för topplånet för att banken ska kunna låna ut det som man kallar bottenlån.

Jag hoppas att detta skulle kunna vara en möjlig väg att gå. I Västerbotten, precis som i Dalarna och annan landsbygd runt om i Sverige, finns det möjlighet att ha råd att bygga sitt drömboende om man får det här lånet.

I dag byggs och säljs inte speciellt många hus på landsbygden, och därför vet man inte riktigt vad marknadsvärdet är. Då är bankerna fast vid att det inte är kommersiellt lönsamt att bygga på landsbygden. Det är väldigt tråkigt, för jag tror att vi skulle kunna locka betydligt fler att flytta exempelvis till Västerbotten, jobba på Northvolt och kanske ha sitt attraktiva boende vid en sjö i någon närbelägen kommun eller varför inte i inlandet, om man kan jobba digitalt.

Det jag tycker är synd är just att vi inte får den här chansen. Jag vet att vi inte kan lagstifta och bestämma över bankernas utlåning, men vi kanske från statens sida kan göra det hela lite enklare genom att se till att det blir attraktivt även för banken att se möjligheten med boende på landsbygden.

Jag var på besök i Borgafjäll för inte så länge sedan; det var i slutet på hösten förra året. Där, i fjällkommunen Dorotea, är det en byggboom. Man berättade att det är folk från hela landet som bygger stugor där. Den som kom längst ifrån var en man som kommer från Holland men som jag tror bor i Malaysia. Han älskar att vara i Borgafjäll, och han jobbar därifrån flera månader per år – så är det tänkt. Han har alltså möjlighet att jobba digitalt. Världen finns även i Borgafjäll, och den finns även i små inlandskommuner. Det är bara det att vi behöver bistå med att få banken att förflytta sig, som den koloss den är.

Jag har en fråga till ministern som jag inte riktigt fick svar på. Utredningen är på gång, men jag vill veta ungefär när i tid man kommer att presentera ett förslag som baseras på rapporten. Och vad tycker ministern själv om Boverkets förslag?

Anf. 43 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Johan Danielsson anser, vad jag förstår, att regeringen har lyckats under sina åtta år då den har kommit upp i så där 50 000–60 000 bostäder årligen. Men om vi ser på detta historiskt låg vi faktiskt högre under hela 60- och 70-talen. I slutet på 90-talet hade vi plötsligt för många hyreshus, och därefter har vi egentligen aldrig kommit i kapp med byggandet.

En sak jag vill ta upp som avslutning är nollemissionsbyggnaderna på landsbygden till 2050, för jag känner inte att jag har fått svar på det. Hur ska egentligen de här investeringarna bli ekonomiskt försvarbara för dem som äger husen? Först ska man köpa eller bygga ett hus, och sedan ska det

inom 28 år renoveras till nollemissionsbyggnad oavsett om man vill eller ej, för det är det som regeringen har som vision.

Vi har kritiserat framför allt tidsplanen och menar att det är alldeles för kort tid att fixa detta på 28 år. Dessutom ägs huvuddelen av beståndet av privatpersoner, och det är orimligt att gå in och bestämma i äganderätten och säga att människor ska renovera sina hus till nollemissionshus.

Det måste finnas någon form av plan för hur man ska göra det här ekonomiskt försvarbart. Det skulle jag gärna vilja att Johan Danielsson berättade för mig.

Anf. 44 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! När det gäller den avslutande frågan från Helena Lindahl kan jag naturligtvis inte föregripa den process som just nu pågår i Regeringskansliet. Jag har inget specifikt datum för när vi kommer att återkomma i frågan.

Det som Helena Lindahl beskriver kopplat till utvecklingen i Borgafjäll och det besök hon gjorde där är en utveckling vi ser i olika delar av landet. Det är viktigt att skapa förutsättningar för byggandet i hela landet. Orsaken till att vi fortfarande aktivt tittar på utredningen är att det är ett förslag från Boverket på hur man skulle kunna åstadkomma just precis detta.

Det finns också andra saker regeringen gör för att underlätta byggandet på landsbygden. Jag besökte Sundborn i tisdags och tittade tillsammans med det allmännyttiga bostadsbolaget på byggandet av 24 hyreslägenheter på tidigare tom mark. Det här är på många sätt en byggnation av hyresbostäder av precis de anledningar som Helena Lindahl beskriver: Det är falurött, och det är gångavstånd till närmaste badplats. Det sammanfattar alla anledningar till att folk vill bosätta sig på landsbygden och bo i nära anslutning till en tätort, i det här fallet Sundborn. Här spelar de allmännyttiga bolagen också en aktiv och stor roll. Tack vare att de går före och visar att det går att bygga i Sundborn tror man nu att det också kommer att komma andra aktörer och investera där.

Detta är också en del av Karolina Skogs utredning *Sänk tröskeln till en god bostad*, som vi talade om i en tidigare interpellationsdebatt. Den handlar också om att se på vilket sätt vi kan skapa bättre förutsättningar för de allmännyttiga bostadsbolagen att ta detta ansvar, gå före och kanske bygga på marknader där andra inte gör det.

Jag vill också ta chansen i denna kontext att nämna det statliga startbidrag till byggemaskaper som har införts. Det är nämligen en annan typ av aktör som spelar en viktig roll på landsbygden. Från den 1 januari 2020 finns möjlighet för byggemaskaper att få ett statligt stöd för kostnader i det inledande skedet av projektet.

Stödet har under de första 18 månaderna utnyttjats av tio byggemaskaper. Merparten av dessa avser att bygga mellan 10 och 15 lägenheter, såväl i mindre som i större projekt. Fyra av byggemaskaperna har valt upplåtelseformen kooperativ hyresrätt; lika många har valt bostadsrätt. Det förekommer även olika typer av kombinationer av upplåtelseformer. Hälften av de beviljade bidragen har gått till projekt på svagare marknader där det kan vara svårt att över huvud taget få något bostadsbyggande till stånd, kanske i synnerhet flerbostadshus.

Prot. 2021/22:101
22 april

Svar på
interpellationer

Detta är ett sätt att lösa bostadsbehov och möta efterfrågan från hushåll. Inte sällan handlar det om äldre personer som bor i en villa i trakten, kanske vill bo kvar och inte har någon förutsättning att flytta men som då kan få det genom byggemenskapen. På det sättet kan man också frigöra små hus för yngre familjer som vill flytta in, samtidigt som man får större underlag för service i lokalsamhället.

Sist men inte minst får vi inte glömma det statligt ägda bolaget Statens Bostadsomvandling AB, SBO. De har i uppdrag att förvärva offentligt ägda och privata fastigheter med främsta syfte att säkerställa bostäder för äldre på svaga bostadsmarknader. Det kan få samma effekt som det jag pratade om kopplat till byggemenskaperna.

Anf. 45 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Tack så mycket, ministern, för svaret och för engagemanget! Jag får även hälsa välkommen till Västerbotten och Skellefteå, så får ministern se på väldigt många spännande projekt som är på gång. Även återvinning av batterier, som också ska tillverkas på Northvolt, är på gång.

Jag förstår att ministern inte kan föregripa den process som pågår i Regeringskansliet. Jag försöker tolka det välvilligt och vill gärna skicka hem ett svar till kommunchefer och kommunalråd runt om i mitt hemlän, vilka också har gett mig uppdraget att helt enkelt fråga när det kommer ett svar på rapporten och om det över huvud taget kommer.

Jag hoppas att jag kan utöva något slags påtryckning så att det inte ska dröja tre år till och vi står här om tre år igen och pratar om samma sak. Jag ber att få återkomma inom kort. Då kanske också ministern har möjlighet att se hur långt framskridet arbetet med rapporten är. Den är otroligt viktig, och jag upplever att vi på landsbygden nu har väntat länge. Nu har vi verkligen vår chans. Inte minst, som jag sa i mitt inledande anförande, har ju pandemin visat oss att vi kan jobba på helt andra sätt, att vi verkligen kan bo och leva på landsbygden och jobba digitalt med storstaden.

Jag vill verkligen att det ska fortsätta på det sättet. Då vill jag också att vi ska erbjuda attraktiva boenden och möjlighet att bygga för enskilda och inte låta bara flugor och mygg njuta av alla dessa fantastiska sjöar som finns runt om i våra landsbygdslän.

Anf. 46 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S):

Fru talman! Tack, Helena Lindahl, för den här debatten och diskussionen om någonting som verkligen är en angelägen fråga! Jag kan glädja ledamoten med att jag kommer att besöka Skellefteå redan på onsdag, och det blir säkerligen inte sista besöket i Västerbotten. Jag hoppas också att vi ses här om tre år och att jag då fortfarande är bostadsminister men att vi då kanske diskuterar andra frågor.

Den specifika fråga som ställts i dag om att underlätta byggande på landsbygd är viktig. Generellt sett är det viktigt för regeringen att vi ser till att upprätthålla den höga takt i bostadsbyggandet vi har i dag för att bygga bort bostadsbristen i hela landet. Det är viktigt att vi bygger olika upplåtelseformer, att vi bygger fler bostadshus, att vi bygger små bostadshus och att vi bygger bostäder som vanligt folk har råd att efterfråga.

Den ambitionen uppfattar jag att vi delar. Jag uppfattar att det är någonting som vi kommer att kunna komma överens om och fortsätta arbeta konstruktivt med, både den lilla tid som finns kvar av denna mandatperiod

och på andra sidan mandatperiodens slut, så att vi ser till att ha en bostads-
politik i Sverige som på sikt säkerställer långsiktigt hållbara och goda bo-
städer för alla, oavsett om det handlar om den region vi befinner oss i nu
eller om Dalarna eller Västerbotten.

Stort tack för den här diskussionen!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2021/22:101
22 april

Svar på
interpellationer

§ 12 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2021/22:188 Jämlika regler om föräldraskap i in-
ternationella situationer

2021/22:4519 av Larry Söder m.fl. (KD)

2021/22:4521 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2021/22:215 En ny lag om företagsrekonstruktion

2021/22:4655 av Ola Johansson m.fl. (C)

2021/22:4659 av Larry Söder m.fl. (KD)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 21 april

2021/22:1479 Avstängda elever i grundskolan

av *Jörgen Grubb* (SD)

till statsrådet *Lina Axelsson Kihlblom* (S)

**2021/22:1480 Effektiv sjöfart i Sverige som ett led i att minska gods-
transporter på väg**

av *Gudrun Brunegård* (KD)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2021/22:1481 Handläggningstiden för bouppteckning

av *Magnus Stuart* (M)

till finansminister *Mikael Damberg* (S)

2021/22:1482 Ericssons misstänkta mutbrott i Irak

av *Rasmus Ling* (MP)

till näringsminister *Karl-Petter Thorwaldsson* (S)

2021/22:1483 Vinster inom skola, vård och omsorg

av *Amineh Kakabaveh* (-)

till finansminister *Mikael Damberg* (S)

2021/22:1484 Stöd till demokratin i Filippinerna

av *Håkan Svenneling* (V)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 11 anf. 38 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 6 Svar på interpellation 2021/22:373 om säkerställande av att barn kommer till tals i frågor om vårdnad, boende och umgänge.....	2
Anf. 1 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 2 MARTINA JOHANSSON (C).....	3
Anf. 3 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	4
Anf. 4 MARTINA JOHANSSON (C).....	5
Anf. 5 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	5
Anf. 6 MARTINA JOHANSSON (C).....	6
Anf. 7 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
§ 7 Svar på interpellation 2021/22:378 om digital fastighetsbildning	7
Anf. 8 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
Anf. 9 LARS BECKMAN (M).....	8
Anf. 10 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	9
Anf. 11 LARS BECKMAN (M).....	10
Anf. 12 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	11
Anf. 13 LARS BECKMAN (M).....	12
Anf. 14 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	12
§ 8 Svar på interpellation 2021/22:398 om befolkningsskyddet och skyddsrum	13
Anf. 15 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	13
Anf. 16 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	14
Anf. 17 LARS BECKMAN (M).....	15
Anf. 18 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	16
Anf. 19 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	17
Anf. 20 LARS BECKMAN (M).....	18
Anf. 21 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	19
Anf. 22 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	20
Anf. 23 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	20

§ 9 Svar på interpellation 2021/22:399 om åtgärder för att tillgodose fjällräddarnas behov	21
Anf. 24 Justitie- och inrikesminister MORGAN	
JOHANSSON (S).....	21
Anf. 25 SAILA QUICKLUND (M).....	22
Anf. 26 Justitie- och inrikesminister MORGAN	
JOHANSSON (S).....	23
Anf. 27 SAILA QUICKLUND (M).....	23
Anf. 28 Justitie- och inrikesminister MORGAN	
JOHANSSON (S).....	24
Anf. 29 SAILA QUICKLUND (M).....	25
Anf. 30 Justitie- och inrikesminister MORGAN	
JOHANSSON (S).....	26
§ 10 Svar på interpellation 2021/22:431 om underlag om bostadsbehov	26
Anf. 31 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	26
Anf. 32 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	27
Anf. 33 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	28
Anf. 34 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	29
Anf. 35 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	30
Anf. 36 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	31
Anf. 37 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	31
§ 11 Svar på interpellation 2021/22:444 om ökat bostadsbyggande på landsbygden	32
Anf. 38 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	32
Anf. 39 HELENA LINDAHL (C).....	33
Anf. 40 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	34
Anf. 41 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	35
Anf. 42 HELENA LINDAHL (C).....	36
Anf. 43 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	36
Anf. 44 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	37
Anf. 45 HELENA LINDAHL (C).....	38
Anf. 46 Statsrådet JOHAN DANIELSSON (S)	38
§ 12 Bordläggning.....	39
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	39
§ 14 Kammaren åtskildes kl. 11.26.	40